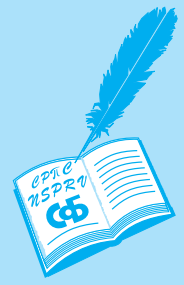

INFORMATOR

NSPRV-CPTE

**BESPLATAN
PRIMERAK**

sindiso@sbb.rs
www.nsprv.org
www.srpss.org.rs

NEZAVISNI SINDIKAT PROSVETNIH RADNIKA VOJVODINE • GODINA 5 • FEBRUAR 2011 • BROJ 45(9)

ПРЕГОВОРИ О ПЛАТАМА ЗАВРШЕНИ!

Издавање 2 нове милијарде динара за увећање зарада просветним радницима у два наврата (по три и два одсто), у јулу и октобру (чиме би плате у односу на децембарску плату из претходне године биле укупно увећане у октобру 2011. године за минимално 13,6%) и договорен наставак преговора око побољшања материјалног положаја за април ове године; 1,33 милијарда динара за јубиларне награде из 2009. и 2011. године за запослене у просвети (које није због Закона о буџету било могуће ни наплатити, а да није било закључења Протокола) и у којима је садржан и део новца за јубиларне награде на које ће просветари тек стећи право у текућој години, као и 300 милиона динара за (заостале) отпремнине наших колега које у отишле у пензију и којима ове припадности нису исплаћене и више од годину дана; 2,2 ми-

лијарде за побољшање материјалног положаја других буџетских корисника и 5,8 милијарди динара за пензионере последња су понуда Владе Србије синдикатима у образовању, али и другим синдикатима из јавног сектора. Након што су преговарачи исцрпели сва средства синдикалне борбе укључујући и једнонедељну обуставу рада у делу школа и тзв. законски штрајк који док закључујемо овај број Информатора још није у целости окончан, помоћ Републичке Агенције за мирно решавање радних спорова и мисије ММФ-а Влада Србије је у петак 18. фебруара обелоданила да више неће бити преговора о платама, али да ће се социјални дијалог наставити на измени школске легислативе, нарочито на тражењу нових решења у Посебном колективном уговору и „кровном закону“.

(Насијавак на сир. 3)

ТРОШИТИ САМО ОНО ШТО ЈЕ ЗАРАЂЕНО

У среду, 16.02.2011.године, је одржан састанак синдиката јавних служби и синдикалних централа са мисијом ММФ-а, која са Владом Србије преговара око ревизије досадашњих аранжмана ове институције са Владом Србије. Од синдиката јавних служби присуствовали су представници синдиката просвете, правосуђа и пореске управе, а од централа АСНС, КСС и СССС. Представници Синдиката „Независност“ нису присуствовали ни као грана, ни као централа. Невелика очекивања да ће овај скуп дати

разрешење дилема по захтевима просветара, распршио је управо шеф мисије, г-дин Алберт Јегер који је просветаре упутио на њиховог природног социјалног партнера – Министарство просвете и Владу Републике Србије, рекавши да је једино тамо могуће доћи до споразума, а ни у ком случају не са ММФ-ом, који и није због тога у мисији у Србији. Састанком је председавао г-дин Богдан Лисоволик, шеф сталне мисије ММФ-а у Србији.

(Насијавак на сир. 4)

ОБУСТАВА (НИ)ЈЕ ПО ЗАКОНУ Синдикати се држе конвенција, Влада Закона

У јавности је протеклих дана присутна расправа о законитости потпуне обуставе рада у школама, као и о правима запослених у образовању на штрајк и правима запосленог из радног односа за време штрајка. Док су представници власти сво време подржавали став да генерални штрајк просветара није по закону, просветари – штрајкачи су листом то оспоравали.

За представнике просветних радника у штрајку, објашњавају, најважније су конвенције Међународне организације рада које је Република Србија ратификовала 24. новембра 2000. године. То су: Конвенција број 87 о синдикалним слободама и заштити синдикалних права, Конвенција број 98 о правима радника на организовање и на колективне преговоре, Конвенција 131 о минималној заради. Кључни значај просветари придају Препоруци МОР-а број 154 која дефинише есенцијалне делатности, односно службе

које не могу да обуставе рад јер би тако угрозиле живот и здравље људи и нанеле штету великих размера, где се не налази просвета.

(Насијавак на сир. 5)

ВЛАДА ГАРАНТУЈЕ ПОВИШИЦЕ И УБЕЂУЈЕ ММФ

“Влада Србије потврдила је своје гаранције за повећање плата у просвети, али ће коначан износ повећања бити познат након разговора с ММФ-ом и процене економских кретања у првом кварталу године” – рекао је у суботу 19. фебруара министар просвете Жарко Обрадовић. Специјални саветник министарке финансија мр. Богдан Поповић рекао је да је ММФ у суштини прихватио пројекцију о габаритној (укупној) цифри која ће бити расположива за јавни сектор и пензионере. Једино је остало питање структуре исплате, рекао је Поповић, јер ММФ изражава бојазан да ће се, ако исплата буде кроз зараде, то пренети на 2012. годину.

У овом броју можете још читати:

УЧИТЕЉСКИ ПОСАО У XIX ВЕКУ	стр. 2
ШТА ЈЕ ММФ РЕКАО СИНДИКАТИМА?.....	стр. 4
ОГОЉЕНА БОРБА ЗА (ТУЂЕ) ЧЛАНОВЕ.....	стр. 6
ШТРАЈК ПРОСВЕТАРА: ЦАБЕ СМО КРЕЧИЛИ!.....	стр. 7
ВАСПИТНО ШАМАРАЊЕ ДОЗВОЉЕНО И ЗАКОНОМ	стр. 8
ПЕДОФИЛ НЕСУЂЕНИ МЕНТОР ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА.....	стр. 9
ПОТРОШАЧКА КОРПА СКУПЉА ЗА 32,49%.....	стр. 10
КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВА РАДНИКА	стр. 11
НАЈПОПУЛАРНИЈИ МИНИСТАР ПЛАГИРАО ДОКТОРАТ.....	стр. 12

UČITELJSKI POSAO U XIX VEKU

• Nezavidan položaj prečanskih učitelja • Nepodnošljiv odnos državnog vrha, lokalnih vlasti, činovništva i sveštenstva prema učiteljima

Tokom prvih šest decenija XIX veka učitelji, naročito prečanski, bili su u nezavidnom položaju – jedni zbog odbojnog stava lokalne sredine, drugi zbog kmetovskih napada, treći zbog sukoba sa sveštenicima, a četvrti su stradali od školskih nadzornika, odnosno direktora srbijanskih škola. Nesigurnost učiteljskog posla najbolje je prikazivao Đura Jakšić u svojoj pripovesti Čiča Toma. Treba izdvojiti dve njegove rečenice: „Jedne radosti, jedne žalosti, a skoro ta ista sudbina u životu: danas su tebe gonili, a sutra mene! Danas ću ja izgubiti službu, a sutra ćeš ti, i to će tako redom ići.“

U nekim varošicama i selima prečanski učitelji prvo su nailazili na neprijateljski i podozriv odnos meštana. Čak je i Vuk Karadžić koji je živeo u Beču, imao loše mišljenje o većini službenika i učitelja iz „preka“. Taj svoj stav najbolje je iskazao u jednom spisu: „... oni su sami intrigirali jedan protiv drugoga. U Beogradu je poznato da je i samo ono ime švaburija, koje se drži za najveću porugu Srbima iz austrijskih država, postalo od Srbina rođenog u Sremu, koji za to više na svoje zemljake ne bi li tim zabašurio da je i on preko Save u Srbiju došao.“

Doseljene Srbe iz Austrije neki njihovi zluradi sunarodnici nazivali su „švabama“ ili „nemačkarima“, koji su uglavnom bili činovnici. Najviše ih je bilo u vreme vladavine kneza Aleksandra Karađorđevića (1842-1858), pod ustavobraniteljskim režimom. Slobodan Jovanović prikazao ih je kao ljude malih sposobnosti za politiku, ali i kao poltrone. Ipak, oni su smatrani dobrim činovnicima i učiteljima.

Odnos učitelja sa okružnim i sreskim načelnicima gotovo da nije postojao. Ipak, ponekad je dolazilo do spora oko dela neplaćene zarade. Tada su se učitelji žalili Početelstvu prosvetštenija. Na prime, učitelj Aleksa Stojšić pokrenuo je tužbu pred Sudom okruženija valjevskog, u kojoj navodi da mu je kamenički kapetan Anto Jovanović svake godine zakidao od zarade po 16 talira (1834). Spor je vođen više od dve godine. Tek posle njegove žalbe knjaz (22. maja 1835) Knjaževa kancelarija je poslala preporuku sudu da ponovo razmotri tu žalbu i pravilno presudi. Uporni Stojšić je tek 1836. godine naplatio deo duga.

Kontakti učitelja s činovnicima učestali su tek od 1850. godine, pošto je od tada učiteljska plata izdavana u okružnom mestu. Učitelji su mnogo više bili upućeni na kmetove, odnosno na predsednike opština, članove suda, a kasnije i nadzornike škola, ponajviše zbog obraćanja za školske potrebe (obnova i krečenje školske zgrade, nabavka nameštaja i nastavnih sredstava, dobijanje učiteljske bašte, plate itd.).

Zbog sukoba sa Aleksom Stojšićem drugi valjevski učitelj – Todor Vlajić poslao je u zatvor. Sedeći u „apsu“, Vlajić je jednoga dana čuo kroz prozor kako je predsednik opštinskog suda Jovica Milutinović rekao ostalim članovima suda koji su sedeli na čardaku: „Neka ga nek posedi malo u apsu, nek zna šta je Srbija“ i i opsovao mu oca švapskog (28. jun 1840). Pošto je dokazano da je Vlajić nevin, odnosno da nije vređao mehadžiju, Početelstvo prosvetštenija naredilo je opštinskoj upravi da oslobode „učitelja starije normalne klase valjevske“.

Matija Radišić je već druge godine službovanja u Palanci (Smederevske), 1843) došao u sukob sa opštinskom upravom. Pošto su se Palančani žalili na svog učitelja tvrdeći da se stalno karta i slabo vaspitava i uči decu, Početelstvo prosvetštenija ga je premostilo u školu kod Trške crkve, ispred Žagubice.

U „hajci“ na nekog učitelja često su učestvovali, pored direktora osnovnih škola, i kmetovi, članovi opštinskog suda, sekretari načelstva i drugi. Tako je bilo i u već pomenutom proterivanju učiteljice Ljubice Mihailović i zaposlenju Marije, supruge Sime Nikolića (1856).

Učitelji su najčešće kontaktirali sa srpskim sveštenicima, koji su uglavnom bili

nadzornici škola (opštinski, sreski i okružni), prisustvovali godišnjim ispitima, služili u crkvi itd. Tokom prve polovine XIX veka, pa i nešto kasnije, uticaj crkve na školu bio je veliki. Mnogi đakoni su obavljali učiteljsku službu dok su čekali na slobodnu parohiju, a imali su i prednost prilikom zapošljavanja u školi. Kada bi došlo do sukoba između sveštenika i učitelja, uvek se verovalo prvom, crkvenom licu. A u napade protiv učitelja uključivali su se i episkopi.

Prema našim saznanjima, u sukobu s crkvom najgore je prošao učitelj Jevta Slavković, rođen 1786. godine u Sremskim Karlovcima. Pre nego što je došao u Stari Adžibegovac on je učiteljovao u šabačkom selu Oridu, što se može videti u popisu učitelja iz 1836. godine. U rubriku primedbe zapisano je sledeće: „Kao katolik, no iz vostočnoog veroispovedanija najpre prešavši, morao je tajnom pokajanju u naš zakon vratiti se i tek onda učiteljsko zvanje primiti.“

Slavković je u Adžibegovac došao u maju 1838. godine i tu je radio trinaest meseci. O njegovom boravku u tom mestu postoji samo jedna beleška u registru Ministarstva prosvete. Naime, on je 1839. godine tužio adžibegovačke sveštenike Vasilija Vučkovića (Popovića) i njegovog brata Marjana. Ali o tom sukobu nema detaljnih podataka pošto je izgubljen dokument. Ipak, vrlo je verovatno da je zbog toga Slavković otišao iz Adžibegovca.

Sledeće mesto službovanja Jevtimija Slavkovića bilo je selo Vukonje u Šabačkom okrugu. I tamo se on sukobio s mesnim sveštenikom. U maju 1840. godine šabački episkop Maksim žalio se na ovog učitelja zbog uvredljivog pisma upućenog Šabačkoj konzistoriji. Istog meseca Slavković je prešao u obližnju boljensku školu, odakle je uputio molbu Početelstvu prosvetštenija da mu prizna zvanje opštinskog učitelja. Međutim, dobio je surovu kaznu: zabranu učiteljovanja i dvadeset pet udarača štapom (5. decembar 1849) Čini se da on nikada nije iskreno napustio katoličanstvo pošto se stalno sukobljavao sa srpskim, pravoslavnim sveštenicima. Više puta je molio za oprostaj i ponovno dobijanje učiteljske službe, poslednji put 6. oktobra 1843. godine. Ali uvek je odbijen. Njegova kasnija sudbina nije poznata.

A posle tužbe Šabačke konzistorije od 10. aprila 1848. godine, odnosno tužbe jereja Vasilija Molerovića zbog uvrede, valjevski učitelj Aleksandar Banović premešten je iz Valjeva u Smederevo.

U srpskim selima su učitelj i sveštenik bili gotovo jedini obrazovani ljudi, uz opštinskog pisara i ponekog člana seoskog suda. Pa ipak, oni su se često sukobljavali. Bilo je i smešnih tužbi, na primer kada je kušiljevački paroh Petar Radovano- vić tužio učitelja Isaka Popovića zato što je jedna njegova kokoška upala u crkvu kroz razbijen prozor, i snela jaje. Popoviću su ipak pomogle izjave predsednika kušiljevačke i gložanske opštine da oстане u ovom mestu.

Iste godine (1852) vođena je rasprava između svilajnačkog popa Milosava Popovića (tužitelj) i učitelja starijih razreda osnovne škole Tadora Todorovića. U stvari, đakon Kosta Popović, učitelj mlađih razreda svilajnačke škole, spletkario je protiv svog kolege Todorovića, te je tako zavadio varoškog popa i učitelja, verovatno da bi se dokopao bolje klase, odnosno starijeg razreda, a time i veće plate.

Dakle, postojali su različiti oblici sukoba učitelja s vlastima, lokalnom sredinom i sveštenicima. O dobrim odnosima učitelja i sveštenika malo je pisano, mada su oni preovladavali. Takav je slučaj s Đurom Jakšićem i njegovim nesudanim tastom Petrom Milenkovićem, podgoričkim sveštenikom, doseljenikom iz Crne Gore. Prema nekim anegdotama, pop Pera je veoma cenio Đuru zbog lepih slika i pesama. A po nekim pričama, manje verovatnim, ovaj seoski sveštenik ga je loše primio i zalagao se da oстане prethodni učitelj – Stefan Jovanović iz Potpornja kod Vršca.

A OD ŠKOLA NI TRAGA NI GLASA

Prota Matija Nenadović ovako svedoči o školama u vreme Prvog srpskog ustanka: „U Srbiji nigde ni glasa ni traga od škola nije bilo, no svaki đak koji je želeo što učiti, morao je popu ili u manastir poći... U ta mračna i teška vremena po narod srpski jedina mesta prosvetna, u kojima se omladina srpska mogla knjizi naučiti, bili su naši manastiri, zadužbine naših slavnih predaka. Manastiri su za vreme turskog gospodarstva u našoj zemlji bili jedini čuvari prosvete narodne kako duhovne tako i svetovne, jedini stubovi zakona hrišćanskog... Iz tih škola manastirskih narod je naš dobijao sebi sveštenike i duhovnike, koji nisu Bog zna kakvog velikog znanja bili, ali su zato opet blagodetni uticaj na narod imali.“

Praviteljstvujušči sovjet srpski 1805. imao je šest početeljtava (ministarstava), među kojima je i početeljtvo prosvetštenija, čiji je zadatak bio da „nosi brigu za svješćanstvo i prosvetštenije vilaetsko. Pod njima da budu manastiri, crkve, škole, učitelji i sve što k vaspitanju treba.“

Dolazak jeromonaha Dositeja Obradovića iz Trsta (gde je primio vest da je buknuo Prvi srpski ustanak) preko Zemuna u centar Karađorđeve Srbije, Beograd, na Preobraženje 1807. označice prekretnicu u njegovom životu, ali i pre-

kretnicu u prosvetnom radu Karađorđeve Srbije. Beograd je oslobođen 1806, nakon čega se pristupilo otvaranju osnovnih škola (njih 40) i Velike škole 1808. Karađorđe je naimenovao Dositeja za direktora svih škola, zatim za člana Sovjeta, a 18. januara 1811. i za početeljtva prosvetštenija narodna. Pod Dositejevim uticajem Praviteljstvujušči sovjet izjavljuje: „Na obrazovanije stanovništva Srbije da se obrati najveće staranje.“

Godine 1810. Dositej preduzima korake da otvori Bogosloviju kao školu u kojoj će se obrazovati sveštenici i učitelji, jer veruje „da će svom narodu najveće dobro učiniti ako osnuje školu za učenje i rad, gde bi svoje znanje i iskustvo zajedno sa svojim rodoljubljem prelio u svoje učenike“. U vezi sa ovim on traži mišljenja raznih istaknutih učesnika ustanka. Tim povodom vojvoda Petar Nikolajević Moler odgovara Dositeju pismom od 1. maja 1810. iz Baurića: „Vaše želanije osnovati polezne škole, zavedenija, u kojemu će se pastiri stada opremiti naukom i milošću duševnom mora svakoga otečestvoljubitelja uveseliti. I to je sasvim vaš posao i trud otvoriti oči naroda našeg... Tu se tek ne ima drugo šta kazati nego samo poželeti svaka sreća čina takoga.“

ОД НОРМАЛИЗАЦИЈЕ НАСТАВЕ ЗАСАД НИШТА

(Наставак са стр. 1)

У недељу 06.02.2011. године одржана је седница Републичког одбора СрпС-а. РО је расправљао о Протоколу који је овај Синдикат закључио са Владом Републике Србије у петак 04.02.2011. године и констатовао да је тим Протоколом испуњен део захтева овог Синдиката, као и да је Протокол пружио гаранције да ће се преговори око побољшања материјалног положаја запослени, у школама наставити у априлу. Сем тога биће исплаћене и јубиларне награде за 2009. и 2010. годину и наравно за 2011. годину као и отпремнине за све колеге које су у међувремену отишле у пензију. Што се тиче питања повећања плата, запослених у просвети могу са последњим повећањем очекивати плату већу за 13,6% (2% у јануару, 3% у априлу, 3% у јуну и 3+2% у октобру) у односу на плату из децембра из прошле године. Ценећи те чињенице РО је већином гласова (уз један глас против и један уздржан) донео Одлуку да прихвата поменути Протокол.

У наставку седнице расправљао се о току штрајка у школама чланицама Синдиката. Констатовано је да је штрајк био успешан, али и да су се стекли услови да се прекине штрајк и крене са редовном наставом, тим пре што је закључен Протокол и након што су пружене гаранције да према штрајкачима неће бити санкција нити умањења зараде, за све оне који у понедељак 07.02.2011. године отпочну са својим радним дужностима. Одлуку о нормализацији наставе и прекиду штрајка РО је донео једногласно.

У складу са договорима сугеришемо колегама да изврше измене наставних планова и програма и да редовно годину заврше како су и планирали, пошто се школе и даље плаћају према реализацији плана и програма, а не према боју часова те да у том случају није неопходно вршити надокнаду изгубљених часова.

Напомињемо да је у средствима које Влада има намеру да издвоји за поправљање материјалног положаја запослених у јавном сектору у укупном износу око десет милијарди за просвету планирано 3,63 милијарде динара - од чега две милијарде за плате, 1,33 милијарде за јубиларне награде и 0,3 милијарде за отпремнине.

РО СРПС-а оцењује као позитивно подршку Међународне организације рада којом се отвара могућност измене домаће легислативе у делу који је досад образовање препознавао као есенцијалну делатност и тиме јој ограничавао право на штрајк. Ово је вероватно синдикално гледајући и највећи напредак и корист од овог штрајка.

Представници СРПС-а су у понедељак 07.02.2011. године присуствовали завршној сесии расправе у поступку мирног решавања колективног радног спора пред миритељем Републичке агенције за мирно решавање радних спорова, која је окончана у четвртак 10.02.2011. препоруком миритеља Проф. др Живка Кулића да и два преостала синдиката прихвате Протокол.

„Свим колегама који су учествовали у штрајку и свима онима који су нас подржали захваљујемо на подршци јер је сигурно да без њих не би дошли до компромисног решења које нас не задовољава, али које је у овом тренутку био једини могући излаз, а закључивањем Протокола отворене су могућ-

ности за даље преговоре, већ почетком другог квартала ове године“ захваљујући се након седнице РО СрпС у очекивању да се од понедељка 7. фебруара настава нормализује. Нажалост, уследили су потези из зоне сумрака и део чланова СрпС-а је наставио штрајк, након што је неовлаштено председник РО СрпС-а Слободан Брајковић повукао свој потпис са Протокола.

Како је ова одлука унела забуну у чланству и јавности, уследили су деманти да је одржана било каква седница Републичког одбора СрпС-а, сем оне која је одржана истог дана у времену од 12.00-14.00 часова којој је присуствовала већина чланова Републичког одбора, укупно 12 од 20 и која је донела одлуке да прихвата поменути Протокол и позива чланство на нормализацију наставе.

Из саопштења Слободана Брајковића које је то вече достављено медијима и које је објављено на сајту СОБ, види се да Одлука о поништењу Протокола није донета поменутог дана, пошто је исто саопштење дистрибуирано у касним ноћним часовима, те сасвим сигурно није било никакве поноћне седнице Републичког одбора после 21.30, па самим тиме није могло доћи ни до расправе, а камоли до Одлуке о поништењу претходне Одлуке коју је Републички одбор СрпС-а донео великом већином гласова, уз 1 глас против и 1 глас уздржан.

Самим тиме, овакав је уствари самовоља председника РО који је себи узурпирао право да сам мења одлуке највишег органа Синдиката, о чему ће се ових дана изјаснити и конститутивни делови СрпС-а, а надамо се и сам Републички одбор као највиши орган.

И ТАТА БИ, СИНЕ, 20%!

Сваки наредни проценат „тежак“ 8 милијарди

Док два и по просветна и један здравствени синдикат наводно бију битку за бољи материјални положај (читај: увећање плата од 20% односно 30%) и од чега, по њиховим речима, никад неће одступити, они мало одговорнији своде биланс штрајка који је на крају, иако то они који су најупорнији још увек неће да признају. Да овај штрајк више није борба за бољи материјални положај, јасно је великој већини запослених у јавном сектору, а други, објективнији, увидели су то и раније.

Међутим „штрајкачи“ остају упорни у штрајку који више не може донети никакав бољатак, па чак ни проценат-два више од онога што је договорено и што следује свим буџетским корисницима са последњом повишицом и у износу од 13,6%. А јасно је и због чега – сваки проценат буџет кошта, односно оптерећује га, са нових 8 милијарди динара, што је за буџет неиздрживо, пошто је у буџету већ сада огромна „буџетска рупа“ од преко 140 милијарди динара, на коју свакако треба „накалемити“ и 10 милијарди динара колико је „тежак“ Протокол, који су 04.02.2011. потписала два синдиката, а затим један од њих, наводно, повукао потпис са тог Споразума. Стога би за тражену разлику од 13,6% до 20% (колико траже просветари) Влада требала да издвоји додатних 50 милијарди, а за захтев Новог синдиката здравства још половина те суме, чиме би буџетски дефицит био готово 200 милијарди, што ником не пада на памет ни да учини, а камоли да о томе озбиљно размишља, тим пре што је буџетски супервизор (читај: ММФ) синдикатима у среду саопштио да, уколико и буде прилив у буџет већи од очекиваног, треба размишљати о фискалној одговорности, односно о принципу да се не може трошити више него што се заради и да би та средства требало употребити или на помоћ најсиромашнијима у друштву, или на враћање старих дугова, а не на увећавање дугова, а да јавне службе унутрашње резерве потраже унутар самих

служби када изврше рационализацију истих.

Потписани Протокол био је и гаранција да ће запослени, уз знатне повишице, добити и јубиларне награде за које је претило да оду у неповрат због застареле потраживања, као и отпремнине за колеге који су отишли у пензију, а да им држава није исплатила заслужене припадљивости. Сем тога, Протоколом се Влада обавезала да неће бити санкција за оне који од 06.02. нормализују наставу. За оне друге остаје непосредна примена Закона, који каже да запосленом за време штрајка припадају сва права, сем права на зараду, што и није спорно и сасвим сигурно није кршење било каквих радничких права, већ избор појединца на који се добровољно одлучио. Или можда није, што би се дало закључити из понашања најупорнијих штрајкача који сада тврде да не само да ће држати краће часове, већ и да неће оцењивати ђаке, држати припремну, допунску, додатну и другу наставу, такмичења, секције, присуствовати седницама наставничких већа,... а све да би охрабрили „штрајкаче“ да истрају у бесмислености, пошто је јасно да се од борбе са социјалним захтевима штрајк претворио у борбу за преотимање чланства оних синдиката који су наводно издали синдикални интерес тиме што су показали реалност и прихватили највише што је било могуће у датом тренутку и околностима у којима су вођени преговори. Да су били у праву потврђују и управо завршени преговори синдиката полиције и здравства, који су такође прихватили оно што су, уствари, просветари за све изгурали и прекинули штрајкове, сем синдиката из фамилије „Независност“, који и даље траже 21% веће плате, иако знају да их добити неће. Међутим и њихов циљ је видљив – повратак у Социјално-економски савет овог синдиката као централе, иако је свима јасно да он одавно није репрезентативан и да му тамо није место, уосталом, као ни Унији послодаваца Србије.

ŠTA JE REKAO MMF?

Trošiti samo zarađeno
(Nastavak sa str. 1)

U središtu, 16.02.2011.g., je održan sastanak sindikata javnih službi i sindikalnih centrala sa misijom MMF-a, koja sa Vladom Srbije pregovara oko revizije dosadašnjih aranžmana ove institucije sa Vladom Srbije. Od sindikata javnih službi prisustvovali su predstavnici sindikata prosvete, pravosuđa i poreske uprave, a od centrala ASNS, KSS i SSSS.

Predstavnici Sindikata „Nezavisnost“ nisu prisustvovali ni kao grana, ni kao centrala. Nevelika očekivanja da će ovaj skup dati razrešenje dilema po zahtevima prosvetara, raspršio je upravo šef misije, g-din Albert Jeger koji je prosvetare uputio na njihovog prirodnog socijalnog partnera – Ministarstvo prosvete i Vladu Republike Srbije, rekavši da je jedino tamo moguće doći do sporazuma, a ni u kom slučaju ne sa MMF-om, koji nije zbog toga u misiji u Srbiji. Sastankom je predavao g-din Bogdan Lisovolik, šef stalne misije MMF-a u Srbiji.

U uvodnom izlaganju, g-din Jeger je napomenuo da će i ubuduće razgovarati sa sindikatima, ali u formi konsultativnih i neformalnih sastanaka i razmene informacija, a ne pregovora, kao što je uostalom bilo i kod poslednjih razgovora oko Zakona o PIO. On je ovom prilikom rekao da je „gotovo nemoguće izaći u susret zahtevima sindikata“ i podsetio na istorijat problema sa budžetom, rekavši da se u svojim razmišljanjima sindikati moraju vratiti na period pre krize kada „ste trošili više nego što ste stvarali“, a pri tome se gubitak „pokrivao iz prodaje imovine i stranih kredita, uz visoke kamate“. Jeger je ponovio ocenu da bi srpske krize bilo i da nije svetske krize, upravo iz prethodnog razloga - trošenja iznad mogućnosti i ponudio rešenje kroz: konvertovanje dela potrošnje uz povećanje prihoda po osnovu izvoza, smanjenje javne potrošnje i/ili podizanje prihoda budžeta, ocenivši da će problemi i dalje biti prisutni, prvenstveno iz razloga što na javnu potrošnju najviše utiču plate i penzije, te gotovo i nema budžetskih mogućnosti za veće investicije, što uz izostanak stranih investicija dodatno otežava svu situaciju (od oko 800 milijardi svega 100 odlazi na investicije, a 70% javne potrošnje čine penzije i zarade koje se finansiraju iz budžeta). On je izneo podatak da za uvećanje od 1% zarada i penzija koje su vezane Zakonom o budžetu, Vlada bi trebala da izdvoji 8 milijardi dinara, što je neprihvatljivo, pa čak i u slučaju da budžetski prihodi budu veći od planiranih. On je ovom prilikom izneo stav MMF-a da takvi, eventualni, prihodi ne bi trebalo da se utroše na uvećanje plata u javnom sektoru i sugerisao da, ukoliko i dođe do većeg priliva od planiranog, ta se sredstva upotrebe ili za vraćanje dela starih dugova, ili za poboljšanje materijalnog položaja najsiromašnijih kategorija društva.

Nakon g-dina Jegera u diskusiji je učestvovalo više predstavnika sindikata koji su prisustvovali ovim razgovorima, koji su ukazivali na nedostatak socijalnog dijaloga između Vlade, sindikata i poslodavaca, kao i pitanje reprezentativnosti SES-a (Ivica Cvetanović iz KSS), ali i pohvalili činjenicu da je MMF kontrolor finansijske situacije u Srbiji (Milorad Mijatović iz SSSS i Ranka Savić iz ASNS).

Iako su u javnosti prethodno mnogo puta izjavljivali da će MMF-u ukazati na neracionalnost trošenja finansijskih sredstava u prosveti, kao mogućnost ušteda i preusmeravanja tih sredstava na poboljšanje materijalnog položaja zaposlenih u prosveti, predstavnici USPRS – Leonardo Erdelji i Bojan Minović su samo ponovili ranije iska-

ophodno do početka naredne školske godine izmeniti – dopuniti, pojasniti u pojedinostima, naročito kriterijume za radnike za čijim radom delimično ili u potpunosti prestaje potreba.

Potpredsednik SSSS, Milorad Mijatović je ovom prilikom citirao jednu od ranijih izjava g-dina Jegera, da su „u svakoj normalnoj zemlji sindikati deo rešenja“ i izrazio nezadovoljstvo rešenjima koja je Skupština usvojila u Zakonu o PIO, na šta je g-din Jeger rekao da su pregovarači u ime Vlade Srbije o ovom Zakonu bili veoma „tvrdi“ i da su oni (MMF) „veoma nevoljno prihvatili rešenja koja su se našla u tom Zakonu“. U daljem toku svog izlaganja g-din Mijatović je rekao da je „trenutno na delu euforija oko zahteva za povećanjem plata“ i da je njihov sindikat „imao umerene zahteve, što je u osnovi naišlo na nerazumevanje, iako su oni, pre svega, vodili računa i o vezama na relaciji javni i realni sektor.

Iako je većina govornika napominjala kao razlog štrajkova nedostatak socijalnog dijaloga, po nama ipak ostaje ocena da sam dijalog nije cilj, nego sredstvo i da on ne može rešiti probleme materijalnog položaja već to može rešiti samo jača ekonomija i bolji priliv sredstava u budžet, a socijalnim dijalogom mogu se pojasniti stavovi strana i pomoći da ubuduće ne dolazi do ovakvih situacija iz kojih je teško izaći, između ostalog, i zbog nerealnih očekivanja o mogućnosti budžeta.

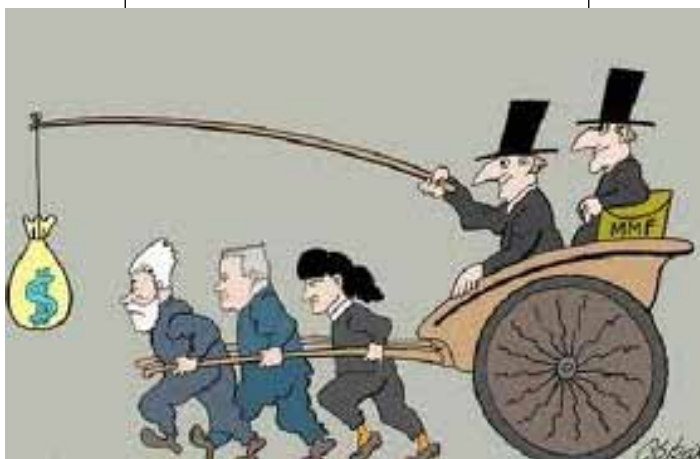
Nakon komentara koji je Albert Jeger izneo na pitanja, odnosno konstatacije sindikalaca, on je postavio decidno pitanje svim učesnicima ovog skupa: „da li su (sindikati) spremni da prihvate Zakon o fiskalnoj odgovornosti“, odnosno princip da se može trošiti samo ono zarađeno? Kako niko u sali od sindikalaca nije odbio ovo, tim pre što je i sam g-din Jeger konstatovao: „ko bi normalan i mogao biti protiv ovakvog principa?“, postalo je potpuno jasno da je Protokolom koji je potpisan od strane dva sindikata prosvete i kojim je prosveta dobila 3,63 milijarde, druge javne službe 2,2 milijarde, a penzioneri 5,8 milijardi, ostvaren rezultat je iznad očekivanja za sve ove društvene kategorije i Protokol koji će morati dodatno obrazlagati ministarka finansija sa saradnicima i braniti pred MMF-om, pošto je u njemu ovaj stav u suprotnosti sa stavom MMF-a i ranije dogovorenim principima o raspodeli budžetskih sredstava. Čak i oni koji su najviše očekivali od ovog sastanka sa misijom MMF-a - predstavnici dva sindikata koja su u to vreme još bila u štrajku nisu izneli nikakve rezerve prema pitanju visokog predstavnika MMF-a, niti polemislali sa njegovim pitanjem, čime su, ustvari, priznali da više od 13,6% povećanja zarada u 2011.g. i nije moguće ostvariti, a niti dobiti. To što su nakon toga neki sindikati opet izašli u javnost sa zahtevom od 20% (30%, a neki čak sa 40%), samo govori o ozbiljnosti ovih sindikata i neraspoloženju da se bilo kakav sporazum postigne.

Podsećamo da su sindikati policije i zdravstva takođe prihvatili 13,6%, odnosno Protokol, iako je bilo jasno da će to dobiti i bez pretnji i štrajka, jer su Zakonom o budžetu za 2011. godinu plate u javnom sektoru i penzije vezane i rast jednih uslovljava rast drugih.

hzmk

zane stavove o većem broju zaposlenih (2.500) u univerzitetkom obrazovanju i znatnom uvećanju broja izvršilaca u osnovnom i srednjem obrazovanju sa delom norme (2.500-3.000), zaboravljajući, pri tom, da je upravo prva cifra veća iz činjenice što je u univerzitetko obrazovanje zbog zakona i standarda za akreditaciju bilo neophodno dovesti nove izvršioce (što je izneo Milorad Mijatović), a druga cifra je upravo posledica zalaganja Unije i zakonskog rešenja da zaposleni u prosveti ne može imati više od 100% norme, o čemu je govorio Hadži Zdravko M. Kovač. Zatim su predstavnici Unije izneli svoj stav o potrebi racionalizacije broja izvršilaca, što je generalni sekretar Srps-a Hadži

Zdravko M. Kovač ocenio kao nesindikalno i izrazio čuđenje da sindikat traži smanjenje broja zaposlenih, bez obzira što je svima jasno da postoji disproporcija između broja zaposlenih u sistemu i broja učenika, koji kontinuirano pada, rekavši da je pitanje otpuštanja stvar poslodavca, a način rešavanja viškova i problemi briga sindikata. Sem toga, prof. Kovač je rekao da je po njemu problem u premlalom izdavanju iz BDP za obrazovanje i da ne vidi rešenje problema ukoliko se ovaj procenat u narednim godinama ne poveća, tim pre što od prosvetnog budžeta gotovo sve ode na plate. On se založio da, što se tiče racionalizacije, ona mora biti urađena po jasnijim pravilima i stoga bi bilo ne-

ОБУСТАВА (НИ)ЈЕ ПО ЗАКОНУ

МОР: Есенцијалне делатности су у здравственом сектору, у сектору: електричних служби, снабдевања водом, телефоније и контроле авио-саобраћаја

(Наставак са стр. 1)

У међувремену министар просвете ће се изјаснити и по плановима надокнаде изгубљених часова и дати сагласност на планове надокнаде који су до 18. фебруара пристигли у министарство, као што мора „пресећи“ и по питању плата запослених за време штрајка.

Стога и не чуди широка јавна расправа у јавности и полемике о законитости потпуне обуставе рада у школама, као и о правима запослених у образовању на штрајк и правима запосленог из радног односа за време штрајка (сир. 11. Информатора/Правници одговарају). Док су пред-

ставници власти сво време подржавали став да генерални штрајк просветара није по закону, просветари – штрајкачи су листом то оспоравали. „Спрема се доношење новог закона о раду и новог закона о штрајку, а законодавство право на штрајк мора мало другачије да дефинише у складу са конвенцијама које је ранија држава ратификовала“ – рекао је за „Политику“ проф. Хаџи Здравко Ковач, генерални секретар Синдиката радника у просвети Србије. За просветне радника у Закону о Штрајку, Ковач каже да је централно питање подвођење просвете под делатности од посебног друштвеног интереса. „Према међународним стандардима, просвети ту није место, али нико неће да призна јавно да међународно право има примат, иако то пише и у првој реченици Закона о раду. Држава не може да превиди конвенције и препоруке Међународне организације рада (МОР) које је и сама ратификовала. Када је у питању законитост штрајка, закључујемо да је нама оспорено право на штрајк. Наш је став да је штрајк-обустава рада законско право које синдикално организоване радници примењују у заштити својих права“ – рекао је Ковач.

Иако свака држава посебно одлучује које ће делатности сврстати у есенцијалне, то јест оне које би прекидом рада угрозили живот, безбедност, здравље популације или њеног дела, представници Међународне организације рада (МОР), којима се СрпС обратио по овом питању су стали на страну синдикалаца; „Службе које морају обезбедити минимум процеса рада, јер у случају потпуног прекида рада постоји јасна претња да живот људи може бити угрожен, јесу: болнице, дакле здравствени сектор, електричне службе, што је код нас ЕПС, снабдевање водом, телефонска служба и кон-

трола авио-саобраћаја. Тако је закључено из досадашњих одлука Комитета за слободу удруживања МОР-а. Пошто према тој оцени просветни радници нису у групи есенцијалних делатности дозвољено има да потпуно обуставе рад, не мора да им се наметне организовање минимума процеса рада, јер ако се рад просвете обустави то јесте незгодно за друштво али ничије здравље, безбедност и живот неће бити угрожени. Исти одговор дали смо просветним синдикатима пре неколико дана, а и Министарству рада којем помажемо у изради новог закона о штрајку“ – објаснио је Јован Протић, национални координатор МОР-а за Србију. МОР је најстарија специјализована агенција Уједињених нација, која постоји од 1919. године. Седиште МОР-а је у Женеви, а МОР ради у целом свету.

А колико је потенцијалних професора који се надају да ће се обистинити упозорење Жарка Обрадовића, министра просвете, да ће предавачи који су се обустављајући наставу супротставили закону сносити дисциплинске мере, међу којима је најстрожија казна одказ – може се судити само по коментарима на медијска извештавања о актуелном штрајку. Неки тврде да када би се од штрајкача тражило да потпишу да ће да раде као до сада јер ће у противном изгубити посао, већина би одмах одустала од протеста у школама.

Да је потпуно обустављање наставе у Србији незаконито може се закључити читањем Закона о штрајку. У њему су назначени посебни услови протеста (обезбеђивање минимума процеса рада) за делатности од јавног интереса: електропривреду, водопривреду, саобраћај, информисање (радио и телевизија) ПТТ услуге, комуналне делатности, производњу основних прехрамбених производа, здравствену и ветеринарску заштиту, просвету, друштвену бригу о деци и социјалну заштиту. Пропис оспоравају синдикалци у образовању позивајући се на конвенције Међународне организације рада и посебно на препоруку да просвета не треба да буде сврстана у делатности чија би привремена обустава рада угрозила живот популације или њеног дела. У прилог томе синдикалци се држе основних одредби Закона о раду који почиње са реченицом: „Права, обавезе и одговорности из радног односа, односно по основу рада, уређују се овим законом и посебним законом, у складу са ратификованим међународним конвенцијама.“

„О законитости штрајка искључиво одлучује суд. Исто је у вези са евентуалним санкцијама. Ми немамо право да о томе доносимо закључке. Нама се нико није обраћао, нити послодавац у овом случају Министарство просвете, нити штрајкачки одбор. У овој фази нема места за наше деловање“ – разјаснио је Предраг Перуничкић, директор Инспектората за рад Министарства рада и социјалне политике.

НЕ УЧИМО ЂАКЕ ДА КРШЕ ЗАКОН

„Када кршите закон о штрајку,

да ли учите ђаке да је добро кршити законе и да се то исплати?“*

Слободан Брајковић, председник СрпС: „Ако ова држава не призна међународне конвенције које је потписала и крши их, а усвојила је закон који није у складу са тим конвенцијама – онда ми не кршимо закон, јер нисмо за то да се крше највећа акта која постоје у свету а то су конвенције. Њих крши министарство, односно влада што је донела такве законе који нису у складу са конвенцијама које је потписала. Ја сам против тога да се закони крше, али и закон не сме да крши већи акт – конвенцију. Не учимо ђаке да крше законе, а закони треба да су усклађени са вишим актима.“

Томислав Живановић, председник ГСПРС „Независности“: „Учимо ђаке личним примером и изгледом. Ако долазимо на посао у поцепаним ципелама онда не можемо да учимо децу. Конкретно држава је дозволила себи да ратификује конвенцију међународне организације рада, а да те исте конвенције не угради у домаће законодавство и тако ограничи слободе које су уставом загарантоване. Једна од тих слобода је и право на штрајк.“

Хаџи Здравко Ковач, генерални секретар СрпС: „Не слажем се са питањем јер оно сугерише одговор, а тврдим да не кршимо закон. У члану један Закона о раду стоји да су међународне конвенције које је ова земља ратификовала саставни део нашег законодавства и да су изнад

локалног законодавства. Према томе можемо да закључимо да запослени у образовању имају право да штрајкују. Користимо наше право, а ђаке учимо да се боре за своја права. Једно од основних права радника је и право на штрајк које је нама одузето. Радници у Србији у 90 одсто случајева немају право на штрајк јер је оно суспендовано. Ваше питање није коректно, априори сугерише да смо у незаконитом штрајку, а тврдимо да нисмо зато што је међународна легислатива изнад домаћег законодавства. И на крају проследили смо писмо и Међународној организацији рада у којем смо упозорили да ова држава крши читав низ конвенција. Помешало се шта је узрок, а шта последица. Питање број један је питање узрока а то су плате и недовољно издвајање за образовање а последица је штрајк.“

Бранислав Павловић, председник Синдиката образовања Србије: „Школе чланице Синдиката образовања Србије су у законитом штрајку, што значи да не кршимо закон.“

Леонардо Ердељи, председник УСПРС: „Који закон, онај што нама радницима укида основно право? Закон о штрајку имају четири земље у свету, међу којима је и Србија, а према међународним конвенцијама, имамо право на штрајк. Законити штрајк је измишљен да би се створио социјални конфликт, да би се хушкала деца и ро-

дитељи против нас, наводно они доводе децу у школу а ми им не дамо да уче, па то је ван памети. Више су ђаци оштећени накарадном реформом. А што се не запитате шта ће добро да научи 74 одсто деце колико их гледа „Фарму“? Боримо се за то да ђаци имају самопоштовање, да науче да се морају изборити за своја права која им је укинула држава, као што је нама укинула право на штрајк, ван свих светских норми. Боље је да изгубе седам дана наставе него 20 година у тамном вилајету са накарадним просветним системом који се урушио.“

*ПОЛИТИКА ПИТА

OGOLJENA BORBA ZA (TUĐE) ČLANOVE

Sad nećemo ni ono što hoćemo

Većina prosvetnih radnika ušla je u štrajk nezadovoljna sve lošijim: materijalnim položajem, uslovima rada, sve manjim izdvajanjem za „delatnost od posebnog društvenog interesa“, sve manjom sigurnošću radnog mesta, ceneći da su zahtevi (bar naizgled) udruženih sindikata realni i da iza njih stoji volja da se do tih zahteva dođe makar i štrajkom.

Nažalost sindikalno jedinstvo je narušeno i pre nego je sklopljeno – jedan od četiri sindikata je „istrčao pred rudu“ i četiri dana pre ostalih krenuo u štrajk kako bi vreme do zajedničke akcije iskoristio isključivo za promociju tog sindikata. Potom su lideri druga dva sindikata nakon što su krenuli, svak svojim putem, ipak došli do toga da se sa prvoborcima zajednički pojavljuju u javnosti i izdaju zajednička saopštenja. To su „široke prosvetne mase“ primile pozitivno i to je dovelo do toga da štrajk dobro krene. Čak je i četvrti sindikat, doduše nevoljno pristupio ovom neobičnom savezu i ušao u štrajk, na način kako je najavio skraćanjem časova na 30 minuta.

Da je sindikalna disciplina članstva slaba potvrdilo se i u činjenici da je (svega) trećina štrajkača (manje od 500 škola) ušla u objavljenu obustavu rada, pri čemu štrajka u nekim sredinama poput Beograda gotovo da i nije bilo, dok su ostali (oko 1000 škola) štrajkovali „pod ručnom“ skraćanjem časova u tzv. zakonskom štrajku. Ipak, ne bi se mogla dati ocena da se vlast nije zabrinula, pošto su krenuli pregovori. Nažalost, ništa i nije nuđeno sve do momenta kad je na jedvite jade „državna rizničarka“ iz sebe istisnula izjavu o četiri milijarde dinara, za koje je ministar školski rekao da su samo „projekcija“, a premijer da je to „ponuda koje nije bilo i koju su sindikati odbili“. Na pregovorima u punom sastavu (svi sindikati, oboje ministara i premijer „bradom i glavom“ sve sa saradnicima) ministarka finansija je izjavila da pominjana cifra nije ponuda već da je to „prognoza“, na što je potpisnik ovih redova konstatovao da je taj dan do podne njen specijalni savetnik sa sindikalcima, predstavnicima ministarstva prosvete i miriteljem Agencije za mirno rešavanje radnih sporova vreme trošio da bi objasnio da polovina te „prognoze“ ide na vanredne povišice, a druga polovina na jubilarne nagrade i otpremnine, kao i da ta suma sa sobom „vuče“ višestruko veće iznose za druge javne delatnike i penzionere, što se kasnije pokazalo kao apsolutno tačno (u dogovorenih cca 10 milijardi dinara: za prosvetare je izdvojeno 3,63, za druge javne službe (sa budžetskog finansiranja) 2, a za penzionere 5,8 milijardi dinara).

Što se tiče prosvetara oni su tom prilikom dobili domaći zadatak da do kritičnog petka dostave svoje računicе svojih zahteva, što su oni i učinili tražeći (pored tri povišice uređene Zakonom o budžetu) dve vanredne povišice od po 5%, a zašta je trebalo da Vlada dodatno „odreši kesu“. U očekivanju poslednjih pregovora, koji će se dogoditi kasno uveče, tada još uvek zajednički štrajkački odbor donosi odluku da prihvati preporuku miritelja i poziv ombudsmana da promeni modalitet štrajka i nastavi protest (od ponedeljka) skraćanjem časova na pola sata. U prilog ovakvoj odluci bila je i činjenica da se štrajk počeo, sam od sebe, urušavati i da nije bilo realno očekivati da će u obustavu ulaziti nove škole, već da će takav protest napustiti i one škole koje su bile u obustavi.

Ključni pregovori održani su u petak, 04. februara kasno uveče i oni su rezultirali potpisivanjem Protokola od strane dva sindikata, a predstavnik trećeg iako je svo vreme bio prisutan, pa čak bio prisutan i na konferenciji za štampu izneo je u javnost podatak da je napustio pregovore. Iako je bio u obavezi da prisustvuje i iako je znao da će biti pregovora predstavnik četvrtog sindikata nije ni došao na pregovore, niti je poslao zamenu, u dobro poznatom maniru ovog sindikata da nikad ništa i ne potpisuje, kako bi one druge mogao napadati za navodnu izdaju (zajedničkih) interesa. Pri tome se namereno prećutkuje da je Protokol jedina garancija da budu isplaćene jubilarne nagrade za protekle dve godine (za 2009. godinu preti zastara ovog prava), da budu isplaćene otpremnine (već je krenula isplata), da će zaposleni sa poslednjom povišicom dobiti plate veće za najmanje oko 14% i da će se još pregovarati o eventualnim povišicama, kao i da je Protokol garancija da prema štrajkačima neće biti nikakvih sankcija.

Nakon burnog vikenda u kome su svi sindikati navodno držali sednice glavnih/republičkih odbora situacija je vraćena na početak formirani su novi/stari zahtevi – traži se povišica od 20% (kumulativno), a dodati su novi zahtevi koji i se i ne mogu odmah rešiti – izmena „krovnog zakona“ i izmena PKU, te se stoga, kao i iz izjava članka dva sindikata koji tačno znaju šta rade i trećeg koji je nešto potpisao pa kao povukao, u stilu da od današnjih pregovora ništa

ni ne očekuju, ali da će štrajkovati do kraja nastavne godine, vidi da njima i nije do toga da se postigne sporazum, već da im je štrajk cilj koji im treba kao argumenat kako bi sindikatima potpisnicima (pre)otimali članstvo. Da im namere nisu čiste vidi se i iz toga što oni hametice jurišaju i na četvrti sindikat, ali i na članstvo sindikata sa kojim su u navodnoj koaliciji, ne vodeći računa o tome da time nanose štetu svim sindikatima, a na kraju i svom sindikatu, jer se sa pravom postavlja pitanje zašto bi neko i bio član sindikata koji raspoložive resurse troše na međusobna razračunavanja, a ne na borbu protiv poslodavca.

Međutim, da nisu u tome sindikati prosvetara nikakva iznimka vidi se i iz različitih industrijskih akcija sindikata drugih javnih poslenika: policije, zdravstva, kulture, socijalne zaštite (biće izvesno i drugih) koji su se takođe „pobunili“ i koji takođe traže i povišice i jubilarne nagrade iako je svima jasno da je to „kucanje na otvorena vrata“ i da će se i njima udovoljiti – naravno u okviru one 2,2 milijarde sa početka teksta i rasta budžetskih prihoda. Da bi ti sindikati izgledali hrabriji i, u očima svojih članova, bolji od drugih neki su izlicitirali povišice i do 40%, zaboravljajući pri tome da su i sindikati prosvetara na početku krenuli sa mnogo realnijim procenama i manjim procentima, a na kraju sami sebi „zabili autogol“ dižući limite zahteva do granice koju i nije moguće dostići. Pri tome ni Srps nije bio iznimka – predsedništvo je donelo izlaznu strategiju/donji prag od 12, odnosno 13%, ali je pod pritiskom prvenstveno onih koji sada ništa ne prihvataju pristalo da lestvica podigne čak do 26,8%. Podsećamo i da je najčešće pominjan procenat od 24,5% što takođe ne govori u prilog objektivnom sagledavanju budžetskih mogućnosti i onoga što se zove realnost, tim pre što su plate u javnom sektoru i penzije vezane i tako npr. 4 milijarde za prosvetu „guraju“ ukupan iznos na čak 30 milijardi dinara, što uz već prihvaćen

budžetski deficit od oko 120 milijardi vodi ka rezultatu da umesto da dobijemo ono što je najviše moguće, ne dobijemo ništa.

Onima koji su pobegli sa megdana to ne smeta jer su našli krivca u onima koji su tražili rešenje i bili za kompromis, tako da smo došli do paradoksalne situacije da je sindikat koji je tražio najmanje (10% SOS) i dobio od toga više (14%) postaje gubitnik jer za ničim izazvane i naglo probuđene apetite sad niti jedan procenat nije dovoljan. U svakom slučaju ova nedelja je nedelja raspeta pa će se i videti ko je bio u pravu – da li je to Novi sindikat zdravstva koji traži povišice od 30%, Sindikat zdravstva Nezavisnost koji traži 20% ili Sindikat zdravstva koji traži 14% (dakle ono što su im izgurali prosvetari) ili je to najveći sindikat policijskih službenika - Policijski sindikat čiji je šef izneo za konkurenciju iz Nezavisnog sindikata konstataciju iz nadnaslova, ali je sa svim sigurno da to nije Nezavisni sindikat policije koji je tražio famoznih 40%, a sinoć je njihov lider izjavio da su „blizu toga da štrajk zamrznu“. Naravno da Vam ne trebamo prevoditi ovu kovanicu koja u sebi sadrži poraz.

Što se tiče nas možemo sada da za sve njih navijamo jer zbog Zakona o budžetu svaki procenat koji ovi sindikati izboksuju iznad 14% značiće da će i prosvetari imati deblje koverte, u šta se ne treba posebno nadati jer je supervizor (čitaj MMF) pristigao u zemlju čuda i apsurdna i „socijalno odgovornu vladu“ Srbije opet opominje da bude odgovorna i da ne gura zemlju u bankrot. Mi stariji sećamo se i 1993. kad smo svi bili milijarderi i 1996. i vremena i kad su nam plate u samo jednoj godini kasnile neverovatnih 1580 dana. Bilo ne ponovilo se.

I na kraju, poruka kolegama koji misle da je moglo više i bolje – prespavajte, jutro je pametnije od večeri, a bolji je vrabac u ruci nego golub na grani. U svakom slučaju vreme je najbolji sudija i ono će pokazati ko je bio u pravu, a ko ne i ko je prorežimski, a ko izdajnik. Obično se ti kriju među onima koji su u ovakvim situacijama najglasniji, pa Vas stoga neću podsećati da su i PKU i Zakon o osnovama sistema... njihova čeda kojih su se odrekli i da zbog njihovog zalaganja za ovakav Zakon mnogi od Vas sada nemaju plaćene prekonornne časove, a da su „izdajnici“ izgurali i minimalac za naše (i njihove) članove, kao uostalom ranije i troškove prevoza, stručnog usavršavanja i jubilarne nagrade pre nego što su zamrznute...

Uostalom, nije preterano pametno napuštati sindikat sada kad nam je na vratu racionalizacija mreže škola i naravno racionalizacija broja izvršilaca, a lažnih mesija i proroka bilo je uvek i biće.

prof. Hadži Zdravko M. Kovač, ravangradski učitelj
generalni sekretar Srps

ЏАБЕ СМО КРЕЧИЛИ!

Поводом штрајка просветних радника Србије

Пише:

Мирослав Б. Младеновић Мицац*

Фојто:

„Део дечјих играчки „Народне канцеларије“ испод учионице и наставник матиматике „уџбик“ са бициклом и по оваквом неврелу“

Повод писања је учешће у штрајку просветних радника Србије, у коме учествујем као „независан“ (нисам члан ниједног синдиката и ниједне политичке партије) - са 30. минута рада у настави математике у малој сеоској школи на Југу Србије. Ујутру пешице по мразу и хладној одем у школу рано и одржим једино ваљано час припремне наставе ученицима осмог разреда - ту сам „ван шеме“ штрајка.

У школи се мрземо јер немамо адекватни парни котао који је „отишао“ на партиских промоцијама - али зато у дворишту стоји натпис листа „Политика“ („Народне канцеларије“) и „поклона“ неких играчки испод прозора, локалног политичког боса, члана ДС-а и народног посланика.

Где се испод прозора од галаме споља тешко одржавају часови у школи. Тако у малој учионици лети се деца гуше а зими мрзну.

Важно је да су нам у Власотинцу и околним селима направљени „пичтерени“-а „пољанчета“ и игралишта су нам нажаљост пушта, јер данас наша деца и омалдина су препуштена разним пороцима и неким другим вредностима живота и забаве које су штетне по њихов развој па и живот.

Нисам пратио информације о „преговорима“ СИНДИКАТА и ВЛАДЕ, али када сам тек овог дана сазнао да ће се поново „играмо жмурке“: „тата на маму мама на тату деца килава“ - по јужњачкој народној изреци, одмах сам закључио: ЏАБЕ СМО КРЕЧИЛИ.

Изгледа све коментаре које сам писао су служили „фрустрираним“ добро „плаћеницима“: Дачића, тајкуна, Динкића, Тадића, Николића, Јовановића, Коштунице, Драшковића, Палме Марковића. Крџабабића, Вучића, Тодоровића, и других тобожњих „левичара“, „демокарата“, „европејаца“, „патриота“, „десничара“, ултранационалистима, ултрамондијалистима и друга спадала, која ево од 90. године 20. века - добро профитирају на наше несреће од Триглава до Ђевђелије.

Сви ситни апаратчији У ТАКОЗВАНИМ СИНДИКАТИМА И „ЗАВИСНИМ“ И „НЕЗАВИСНИМ“ (кочопере се испред својих Газди њих четири) - показали су своје право лице; да нису достојни синдикалној борби и вођењу истинских преговора са владом о просвети као делатности од опште друштвеног и националног значаја за нацију и опстанак државе Србије.

Прво се постављају темељи, па онда „споредне“ ствари - плате и остала ситна „помагала“, која су безначајна.

Није чак ни важно што нам је образовање урушено до дна. Сви ћуте о томе, једино се кочопере ко ће бити „уљуднији“ или да „крешти“ по задатку уз „одрађивање“ послова за своје

Газде-било у земљи или у иностранству.

Када сам почео да пишем коментаре од 2005. године, мислио - да тек сам започео да пишем један мали део онога што треба да се пише у колумнама- које се немогу објавити у Србији, ако си независан критички интелектуалац и ниси приклоњен ниједном „јагу“ било политичком или финансиском лобију у Србији.

Неко у коментарима рече: „Побого, па зар имамо и „Агенцију за мирно решавање спорова!“ - по питању „уговарања“ сусрета СИНДИКАТА и ВЛАДЕ. Када сам и сам то сазнао био сам пренеражен.

Па зар нас све направиле будале, те оволико изгубисмо часове и деци часове или не одржасмо или их скратисмо на 30. минута, па се вештином „довијам“ да одржим час на цело математике од петог до осмог разреда.

Па људи они који имате децу и нисте себични и нисте протуве да мрзите себе до подне а ПОСЛЕ ПОДНЕ ЦЕО СВЕТ - схватите да у Србији „тихи штрајк“ у школама траје већ од 1998.године.

Ово су само била „политичка одмеравања“ свакојаког олоша по Србији. Одбацујем да било ко користи мој стваралачки рад, своја 40. годишња етнологска и историографска истраживања и написане радове објављене у часописима и написаних (неких објављених књига)

„борбе противу наркоманије, монопола, приватизације, развоја, науке, сукоба интереса, запошљавања, туризма, борбе против корупције,“ - ДОБРА СУ МАСКА да се богати обогате још више а сиротиња постане још сиромашнија; као послушна за манипулисање и застрашивање.

Било како да се „заврше преговори“ СИНДИКАТА и ВЛАДЕ - горчина остаје као немоћ да гледам после 40. година рада у просвети на село „по казни“ због свог критичког мишљења; што иза себе се оставља права ПУСТОШ.

Тешко ми пада да понижен и без достојанства морам да одем и завршим радни век - а да ништа не могу да променим ни у друштву ни у просвети од хуља и протува и медиокритета и кратковидих и слепих основица и сујетних политичара и тајкуна. Они владају Србијом и школама. Постављају партијски директоре са две године радног стажа у просвети (у Војводини у више школа је било у штампи и у мојој школи на село) и такви запошљавају себи сличне и целе фамилије по школама и општинама и на функцијама у републичким државним органима.

Партијски медиокритети и махери лоповлука напредују, док знање и морал је одавно постала задња категорија живота, па и у школи.

Тешко ми пада као колега када гледам у децу која долазе са купљеним или „лако“ стеченим дипломама просветних радника који немају појма ни о педагогији, ни психологији, ни дидактици, ни методички - а на другој страни се ПЕЉЕШИ држава помоћу такозваних ЛИЦЕНЦИ - „тезгарењем“ продатих душа (одбио сам да на нивоу Србије као методичар практичар држим предавања као ТЕЗГАРОШ - па сам „бесплатно“ ставио на форумима све своје педагошко дидактичко методско математичке радове који су најпосећенији у свим републикама бивше Југославије).

Ето зашто немамо праву просветну интелигенцију која се продала за титуле, звања и мале ситене вредности у колима и материјалном богатству - немисли шта ће бити са нашом децом која одлазе после факултета ван земље. Већ су оранице и ливаде у мом родном власотиначко-црнотравско-власинско-лужничком крају већ урасле у коров. Све нам одумире у планини, нестала села.

Ускоро ће почети биолошко одумирање и малих градова, полако Србија нестаје.

Коров је поодавно захватио науку, културу и образовање, кога треба очистити из КОРЕНА, али ДУБОКИМ ОРАЊЕМ, али никако политиканством и обмањивањем и лагаријом: „да сјаше КУРТА да узјаше МУРТА“.

Ред је да све КУРТЕ и МУРТЕ од 1990. године већ једном оду на сметлиште историје, ради биолошког опстанка нације и државе Србије.

2. фебруар 2011. године Власотинце

* Аутор је наставник матиматике у ОШ „Браћа Миленковић“ село Шишава-Ломница, Власотинце, локални етнолог и историјар и исац њесама и прича на дијалекту Југа Србије

- као писца песама и прича на дијалекту Југа Србије-историографију, етнологију, методичку, педагогију, политикологију за личне интересе и докрајчење растакања Србије.

Ту су и попови као МАРКСИСТИЧКИ потпароли по школама, болницама, партијама, војсци - да нам докрајче и традицију и вредности хришћанства као по мени филозофију живота.

Никога није брига што деца беже са часова, било слаби или одлични, што се министри и медиокритети у општинама и окрузима кочопере да партијске послушнике бирају као најгори олош на руководећим функцијама од општине до републике; без икаквих стручних и моралних квалитета у свим сферама - па и у просвети, чак са „почетним радним стажом“.

Страшно. Свакодневно афера до афере, убиство до убиства, умирање од дроге - ево девета млада жртва у Власотинцу; али зато такозвани „ЕДУКАТОРИ“ „маминих и татиних синова“ - било у такозваним разнима АГЕНЦИЈАМА

VASPITNO ŠAMARANJE DOZVOLJENO I ZAKONOM

• Učitelji kažnjavaju đake i vikendom! • Švedska prednjači u zaštiti

Đaci u Velikoj Britaniji moraće da paze kako se ponašaju gde god budu na javnom mestu, a ne samo u školi, jer su njihovim učiteljima i nastavnicima upravo date "odrešene ruke" da i van učionica mogu da ih kažnjavaju! Prema rečima britanskog sekretara za obrazovanje Majkla Gouva, učiteljima su data veća ovlašćenja u pogledu kažnjavanja da bi se zastavilo antisocijalno ponašanje sve prisutnije među mladima. Mnogi prosvetni radnici, pa čak i saradnici ministra Gouva, bili su ubeđeni da đaci podležu kažnjavanju za nedolično ponašanje samo ukoliko su u školskim uniformama. Nova pravila omogućavaju prosvetarima da intervenišu gde god primete školsku decu da su bahata, nepristojna ili nedolična, bilo da su na ulici, u prodavnici, na sportskom terenu... Nastavnom osoblju će uskoro biti dostavljene precizne smernice sa eksplicitnim merama koje mogu da preduzmu ne samo u školama, već i pre i posle nastave, čak i vikendom.

Nova pravila disciplinovanja važiće "u svako vreme, na svakom mestu, uvek i svuda", rekao je Gouv. "Šaljemo jasnu i sadržajnu poruku: imate slobodu koja je neophodna da se đaci dovedu u red", poručio je prosvetarima ministar Gouv sa skupa Konzervativne stranke, vodeće u koaliciji na vlasti u Britaniji. "Dok je ove vlade, obezbeđićemo da se u učionicama održi neophodna ravnoteža i da učitelji ponovo budu glavni", rekao je Gouv.

On se priseto i kako je tokom školovanja bio kažnjavan zbog uvredljivog dobacivanja i ometanja nastave, čak je imao "lekcije kaišem", dok je u to vreme bilo i "udaranja packi" prutićima koje su učitelji nosili uz dnevnike. Ipak, naglasio je Gouv, "mislim da decu ne treba tući".

Telesno kažnjavanje je zabranjeno u britanskim školama - u državnom od 1987, a u privatnim od 1999, najpre u Engleskoj i Velsu, a godinu dana kasnije i u Škotskoj. Najava „mera disciplinovanja“ đaka na sva-

kom mestu i u svako vreme naišla je odmah na kritike iz redova opozicionih laburista, a „vlade iz senke“ čiji je „ministar prosvete“ Verner Koaker rekao da su to opet „mitovi i laži“ i da „nastavnici već imaju veoma jasne moći kako da primene, čak i fizičku silu, ukoliko je neophodno da se zaustavi loše ponašanje učenika na putu do škole i nazad kući“.

U gotovo svim zemljama Evropske unije, postoji poseban zakon kojim se zabranjuje bilo kakvo fizičko kažnjavanje dece, ali i ponižavanje i emocionalno manipulisanje decom. Veliki dio evropskih zemalja doneo je ovaj zakon na preporuku Saveta Evrope, koje je upravo zbog sprečavanja nasilja nad decom, pokrenulo inicijativu o zabrani njihovog fizičkog kažnjavanja.

inicijativu o zabrani njihovog fizičkog kažnjavanja.

Jedan od najboljih primera sprečavanja nasilja je Švedska, koja je još davne 1958. godine zabranila fizičko kažnjavanje u školama, a 1979. godine zakon je proširen i na zabranu fizičkog kažnjavanja u porodici, što je imalo jako dobre rezultate. Naime, u Švedskoj, prednjači kada je u pitanju zaštita dece, strogo je zabranjeno njihovo bilo kakvo fizičko i psihičko maltretiranje, a "batina" i "šamaranje" su potpuno strane reči. U ovoj skandinavskoj zemlji je dete apsolutno u centru pažnje i maksimalno je zaštićeno. Tako, npr, u svakoj školi postoji ombudsman kojem se deca mogu obratiti. Takođe, postoji ombudsman i na nivou države, kao i poseban telefonski broj na koji deca mogu zatražiti pomoć ili jednostavno razgovarati s nekim ko će saslušati njegove probleme.

Osim u ovoj zemlji, šamaranje dece zabranjeno je u Velikoj Britaniji, Austriji, Bugarskoj, Kostariki, Kipru, Danskoj, Finskoj, Nemačkoj, Grčkoj, Mađarskoj, na Islandu, u Izraelu, Letoniji, Holandiji, Norveškoj, Portugalu, Rumuniji, Španiji, Ukrajini, Urugvaju i Venecueli. Jedna od zemalja koja zabranjuje šamaranje i ponižavanje dece jeste i Hrvatska. Taj zakon je donesen još 1999. godine, čime je Hrvatska postala prva

zemlja u regionu koja je dobila potpuno nezavisnu Kancelariju dječjeg pravobranioca. Od zemalja bivše Jugoslavije, osim Hrvatske kancelariju dječjeg ombudsmena trenutno imaju samo Slovenija i Makedonija.

Iako su oba entiteta u BiH prije nekoliko godina donela zakone kojima se zabranjuje nasilje u porodici, a samim tim i nasilje nad decom unutar porodice i obrazovnih institucija, činjenica je da u BiH još nema jedinstvene metodologije po kojoj se prati ova pojava, što predstavlja veliki problem u sprečavanju nasilja. U BiH je još uvek, kod nekih, uvreženo mišljenje da je "batina iz raja izašla" i da šamaranje dece predstavlja poželjnu roditeljsku disciplinsku meru, a nije mali broj porodica u kojima se ide i mnogo dalje od šamaranja. Veliki broj roditelja ne zna da je mnogo bolja i efektivnija vaspitna i kaznena mera od šamaranja, na primer oduzimanje omiljene igračke ili nekog drugog predmeta.

Konvencija Ujedinjenih nacija o pravima deteta je usvojena na Generalnoj skupštini UN 20. novembra 1989. godine, a ratifikovala ju je i Srbija. Time su njene odredbe postale pravno obavezujuće i za našu državu. Prema ovoj Konvenciji sva deca imaju jednaka prava, a njihova diskriminacija je zabranjena. Jedna od tačaka ove Konvencije je i onemogućiti zlostavljanje u kojoj stoji da deca imaju pravo da budu zaštićena od roditeljskog psihičkog i fizičkog zlostavljanja, kao i seksualnog iskorištavanja. Ni druge osobe koje su odgovorne za brigu o deci ne smeju zlostavljati ni seksualno iskorištavati decu. Obeležavanje Dana prevencije zlostavljanja dece započelo je 2000. godine i veže se za Međunarodni dan Konvencije o pravima.

Prema rečima psihologa najčešće su posledice po decu koja trpe oblike fizičkog i psihičkog zlostavljanja; su stidljivost i povučenost deteta, agresivno ponašanje, kao i poremećaji u ponašanju, zatim slabiji uspeh u učenju i vladanju, depresivnost kod dece, prostitucija, skitnja, bežanje od kuće, prosjačenje, bolesti zavisnosti... A posledice po decu, ističu psiholozi, veoma često su trajne. „Najčešće se to manifestuje tako da devojčice postaju promiskuitetne, a dečaci kriminalci. Ukoliko se problem ne reši na vreme, takva deca kad odrastu i sama počinju zlostavljati svoje bližnje“, upozoravaju psiholozi.

HRVATSKA: OBAVEZNO OBRAZOVANJE NAJKRAĆE U EVROPI

GRANICA ZA POLAZAK U ŠKOLU

U dobi od pet godina u školu kreću mališani iz: Grčke, Litvanije, Mađarske, Malte, Holandije, Engleske, Walesa i Škotske.

U najviše zemalja (18): Belgiji, Češkoj, Danskoj, Nemačkoj, Republici Irskoj, Španiji, Francuskoj, Italiji, Austriji, Poljskoj, Portugalu, Rumuniji, Sloveniji, Slovačkoj, Islandu, Lihtenštajnu, Norveškoj i Turskoj u školu se kreće sa šest godina.

Obavezno (osnovno) obrazovanje u Hrvatskoj među najkraćim je u Evropi, a ne postoji ni jedna zemlja EU-a u kojoj obavezno obrazovni ciklus traje manje od devet godina – podaci su evropske baze podataka o obrazovanju Eurydice za 2009/2010. školsku godinu. Iako Eurydice ne objavljuje podatke za Hrvatsku, upoređivanjem najnovijih podataka sa domaćom praksom, hrvatski stručnjaci su zaključili da se po duljini obavezne škole, koja je u Hrvatskoj osnovna i traje osam godina, Hrvatska može meriti jedino sa Turcima. Naime, u Turskoj deca kreću u školu sa šest, a iz obrazovnog sistema izlaze s 14 godina, a kako u Hrvatskoj deca u školu mogu krenuti ako su do 1. aprila tekuće godine napunili šest godina života (u suprotnom kreću s navršениh sedam) znači da osnovnu školu završavaju sa 14-15 godina.

Za razliku od hrvatskih osnovaca, u Luksemburgu i Severnoj Irskoj deca u školske klupe prvi put sedaju već s četiri godine, a u Kipru s četiri godine i osam meseci. U Luksemburgu obavezna škola traje 11 godina, u Severnoj Irskoj čak 12, a duže od malih Hrvata u klupama su i Kiprani (deset godina i četiri meseca).

Kao i u Hrvatskoj, sa sedam godina u osnovnu školu kreću mali Bugari, Estonci, Letonci i Finci, ali u svim tim zemljama obavezno obrazovanje traje

devet godina. Najdulje se obrazuju Mađari i Holandani, čak 13 godina, i gde deca kreću u školu s pet godina života, a završavaju sa 18 godina. Kod Slovenaca obavezna škola traje devet godina - deca u sistem ulaze već sa šest godina, a ostaju do 15. godine.

Dok se u Hrvatskoj godinama najavljuje produljenje obavezne škole na devet ili deset godina, pri čemu se rokovi te reforme stalno odlažu, stručnjaci upozoravaju da je krajnje vreme za promene. Pritom se svi slažu da glavni naglasak ne treba biti na obaveznoj srednjoj školi, nego na spuštanju dobne granice za polazak u obaveznu školu. „Deca trebaju krenuti u školu sa pet godina. Pritom je potrebno kopirati slovenski model devetogodišnje obavezne škole, u kojem je prvi razred kombinacija predškolskog i školskog sistema, a sa decom rade zajedno učiteljica i vaspitačica“ – preporučuje poznati pedagog prof. dr. Zlatko Miliša. Uz taj način, koji bi deci omogućio manje traumatičan prelaz iz vrtića u škole, Miliša predlaže i povratak opisnog ocenjivanja u nižim razredima.

OBAVEZNO OBRAZOVANJE U EVROPI

8 godina: Hrvatska, Turska

9 godina: Belgija, Bugarska, Češka, deo Nemačke, Estonija, Letonija, Austrija, Portugal, Slovenija, Finska, Lihtenštajn

10 godina: Danska, deo Nemačke, Republika Irska, Estonija, Grčka, Španija, Francuska, Italija, Poljska, Rumunija, Slovačka, (izvan EU-a Island i Norveška)

10 godina i 4 meseca: Kipar

11 godina: Litvanija, Luksemburg, Malta, Engleska, Wales, Škotska

12 godina: Severna Irska

13 godina: Mađarska, Holandija

ПЕНЗИОНЕРИ БЕЗ ОТПРЕМНИНЕ

Прошле године из основних школа у Војводини у пензију је отишло 424 запослених, а из средњих још 175, али, нажалост, до данас нико од њих није добио припадајуће отпремнине. „Од 2002. године до краја 2009. отпремнине за одлазак у пензију запосленима у образовним установама у Војводини исплаћиване су из покрајинског буџета преко Секретаријата за образовање, а од 1. јануара 2010. по новом Закону о основама система образовања и васпитања, то је обавеза Републике, то јест Министарства просвете, које би тај новац требало да, као трансферни, уплати на рачун Покрајинског секретаријата за образовање. Ми га затим прослеђујемо школама, а оне га исплаћују запосленом који одлази у пензију” – каже помоћник покрајинског секретара за образовање задужен за финансије Јожеф Кабок. „До данас Министарство просвете Републике Србије Покрајинском секретаријату за образовање није уплатило ни динара за ове намене, тако да је тај дуг закључно с 31. децембром за оне који су се лане пензионисали из основних школа 83.500.000 динара, а за оне који су у пензију отишли из средњих школа још 33.500.000 динара.

При одласку у пензију, по Закону о раду, запосленом следећу просечне бруто плате из последња три месеца пред пензионисање. Будући пензионер има право да изабере за себе најповољнији варијанту, то јест да ли хоће да добије три своје последње плате, три просечне бруто плате у радној организацији у којој је запослен или три бруто републичка просека. Како је просечна бруто плата од око 49.000 динара у школама већа од републичког просека, који је, на пример, у новембру био нешто мањи од 48.000 динара, пред пензионисање запослени у школама бирају између школског и свог просека. По речима Кабока, Секретаријат је више пута подсећао надлежне у Министарству на овај дуг, али су добили одговор да тај новац буџетом за прошлу годину није планиран, затим да због кризе није планиран ни ребалансом буџета за прошлу годину, а последњи пут из Београда је стигло обећање да ће паре за прошлогоднеше отпремнине оних који су отишли у пензију из војвођанских школа бити планиране у буџету за наредну годину. Иначе, запослени из школа из осталих делова Србије при одласку у пензију отпремнине су добијали до маја прошле године, а после тога пара није било ни за њих.

Ипак захваљујући Протоколу који су 04. фебруара два синдиката потписала са Владом Србије уз јубиларне награде за 2009. и 2010. годину и повишицу од 13,6% у овој години за запослене у просвети, наше бивше колеге, а сада пензионисани просветни радници, након непристојно дугог чекања, добиће заслужене отпремнине.

САЈБЕР БУЛИНГ КАО ЕПИДЕМИЈА

Иако се стално прича о порасту вршњачког насиља, прошло је време када су рингови за „ферке“ искључиво били школска дворишта и учионице. Данашњи тинејџери „ратују“ у сајбер простору, преко мобилних телефона и Фејсбука. То и не чуди ако се зна да су млади највећи део свог времена онлајн, било да су на некој друштвеној мрежи или преко мобилних телефона који имају интернет. Ситне чарке, препуцавања, увреде, освете и пакости захваљујући новим технологијама попримају забрињавајуће размере у тинејџерској популацији, па је цела ствар добила име „cyber bullying“ или интернет насиље.

Сајбер маљажка постала је прави хит међу малолетницима у свету, а све је више присутан и у Србији. На Фејсбуку постоји много група које илуструју на који начин се нове генерације клинаца обрачунавају, од тога да исмевају своје вршњаке који немају модерне патике па формирају групе које носе назив „Купимо патике том и том“ па до група које служе за освету како бившим другарицама, као што је она под називом „кучка, јадница, моја бивша најбоља другарица“, тако и бившим љубавима. На Фејсбуку постоји огроман број профила који имају слику жртве уз коју стоје увредљиви коментари као „Кучка“, „највећа дроља на Фејсбуку“, „највећи штребер“, „најружнија девојка“...

Још један вид новог насиља су и видео-клипови који круже интернетом, а на којима се види како вршњаци малтретирају једни друге, али и снимци сексуалног односа које често, како би напакостили бившој девојци, тинејџери дистрибуирају по целој школи па и шире. Сајбер булинг има много облика, од слања или објављивања штетних материјала о некој особи преко интернета или мобилног телефона па до слања претећних, насилних и увредљивих порука СМС-ом или мејлом. Насиље преко интернета односи се и на „отимање“ блогова жртвама и допуњавање увредама или сексуалним садржајима. За разлику од својих родитеља, који су се обрачунавали физички, деца 21. века имају велики избор оружја сајбер технологије - СМС, ММС, фото или видео клипове, мејл, чет, скајп, веб, блог.

Више од 25 одсто тинејџера трпи сајбер булинг, показало је истраживање на Универзитету у Валенсији, које је спроведено у тој шпанској регији.

ШКОЛА „МИЛАН ПЕТРОВИЋ“ У НОВОЈ ЗГРАДИ

Нова зграда средње школе за образовање деце са телесним инвалидитетом и сметњама у развоју на Новом насељу биће завршена до пролећа, а прве љаке ће примити од 1. септембра. Директорка школе Славица Марковић истиче да је зграда пројектована по принципима универзалног дизајна са специјализованим рехабилитационо-терапеутским целинама. Она каже да ће у школу ићи деца различитог типа ометености, али ће у њој бити организоване и доквалификације, преквалификације, едукације и програми инклузивног карактера. У овом објекту ће, поред учионица и кабинета, бити и интернат за смештај ученика који нису из Новог Сада. Нову зграду, укупне површине од скоро 8.000 квадратних метара, користе средњошколци који су до сада били у шест различитих објеката по граду. У зграду је уложено око 500 милиона динара, радови су при крају и требало би да буду завршени у марту.

ПЕДОФИЛ НЕСУЂЕНИ МЕНТОР ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА

Зоран Јосић (43), професор историје из Новог Сада, ухапшен због сумње да је током 2009. и 2010. године прибављао, поседовао и прикачивао порнографске снимке, искористио малолетнике за порнографију и на интернет постављао фотографије и филмове с децом порнографском, живео је у стану преко пута вртића. Претпоставља се да је неке од фотографија деце снимио управо из свог стана. Јосић је фотографисао и снимао децу узраста до 11 година у разним ситуацијама. Тренутно се утврђује где је све у Србији сликао и снимао дечаке и девојчице. Међутим, у компјутеру који је заплењен у његовом стану нађене су и слике и снимци наге деце и сумња се да је тај материјал добио интернет разменом са педофилима из иностранства. Наводно, поједини снимци су и плаћени. Јосић је 19. јануара ујутро ухапшен у свом стану на последњем спрату у згради у Улици Стојана Новаковића 15 где станује последњих шест-седам година. Тераса његовог стана гледа тачно на улаз у вртић „Свитац“. Комшије кажу да је код њега ретко ко долазио а понекад би га посетила рођена сестра са девојчицом коју је узела као хранитељ.

Хапшење Јосића изненадило је све који га познају; како рођаке, тако и комшије. Наиме, никоме није падало на памет шта у свом стану на новосадском Новом насељу ради овај незапослени професор историје, родом из Сремске Митровице, кога прва комшиница описује као „повученог и мирног човека који годинама уназад није могао да нађе посао“ и чију је мачку обилазила и хранила када је Јосић био на путу, не приметивши притом ништа необично у његовом стану. Зоран Јосић био је ментор за три потиске општине у пројекту „Образовна инклузија Рома“. Он је као општински ментор за ромска питања овог месеца у два наврата боравио у Ади, Чоки и Новом Кнежевцу, али је после хапшења скинут са списка и ангажман му је пропао због стављања иза решетака.

Осумњичени професор, који је на Филозофском факултету у Новом Саду у децембру 2006. године одбранио магистарски рад „Чистишће светог Патрика“ и у Србији објавио књигу посвећену историји Ирске „Питање Ирске“, нашао се међу 28 општинских ментора за ромска питања који су 28. децембра прошле године потписали уговор у оквиру пројекта Министарства просвете Србије, као подршка 58 најсиромашнијих општина у Србији за развој образовне инклузије Рома. На списку ментора објављеном на званичном сајту Министарства просвете Србије и пројекта ДИЛС - „Пружање унапређених услуга на локалном нивоу“, до 21. јануара се налазило се и име Зорана Јосића као ментора за подручје општина Ада, Чока и Нови Кнежевац.

Министар унутрашњих послова Ивица Дачић је изјавио да ће полицијска акција сузбијања дечије порнографије бити настављена. Реч је о акцији међународних размера која се непрекидно води и у коју су укључени и амерички ФБИ и британска полиција.

DECEMBAR NAPUNIO KOVERTE

- Najveće plate na Novom Beogradu, najmanje u Kuršumlji • U vrhu zaposleni u finansijskom posredovanju, osiguranju i penzijskim fondovima – na dnu zaposleni u preradi i proizvodnji od drveta i plute i zaposleni u proizvodnji odevnih predmeta i krzna

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u decembru 2010. godine, iznosi 54948 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u novembru 2010. godine, nominalno je veća za 14,8%, a realno je veća za 14,0%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u decembru 2010. godine, iznosi 39580 dinara. U odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u novembru 2010. godine, nominalno je veća za 14,9%, a realno je veća za 14,1%.

Najviše prosečne zarade u decembru u Srbiji imali su zaposleni na Novom Beogradu - 61.473 dinara, a najniže zarade zaposleni u Kuršumlji - 18.110 dinara.

Opštine sa najvišim platama, pored Novog Beograda, su i Vršac sa 58.939 dinara, beogradske opštine Stari grad - 57.263 dinara, Zemun - 57.147 dinara i Vračar - 56.137 dinara.

Među opštinama sa najnižim platama, osim Kuršumlje, su i Vladičin Han sa 18.770 dinara, Bosilegrad - 21.300 dinara, Gadžin Han - 21.771 dinar i Veliko Gradište - 21.957 dinara.

Što se tiče zarada po okruzima, najniže su, u Topličkom okrugu - 26.713 dinara, a najviše u gradu Beogradu - 49.987 dinara.

Posmatrano po delatnostima, najveće prosečne plate imali su zaposleni u u organizacijama na bazi učenja - 108.936 dinara, a najmanje zaposleni u proizvodnji radio, TV i komunikacione opreme - 13.399 dinara.

U vrhu po visini plate su i zaposleni u finansijskom posredovanju - 107.324 dinara, osiguranju i penzijskim fondovima - 101.909 dinara, zatim zaposleni u pratećim aktivnostima u oblasti saobraćaja i putničkim agencijama - 81.429 dinara i zaposleni u proizvodnji duvanskih proizvoda - 77.821 dinar.

Među onima sa najnižim zaradama su i zaposleni u preradi i proizvodnji od drveta i plute - 16.897 dinara, zaposleni u proizvodnji odevnih predmeta i krzna - 17.696 dinara, zatim zaposleni u hotelima i restoranima - 20.478 dinara i zaposleni u drugim poslovima u finansijskom posredovanju - 20.940 dinara.

	Prosečne zarade				Prosečne zarade bez poreza i doprinosa	
	RSD		Nominalni indeksi		RSD	
	Decembar 2010		XII 2010 XI 2010	XII 2010 XI 2010	Decembar 2010	
	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda	Ukupno	Privreda
Republika Srbija	54948	51165	114,8	112,6	39580	37020
Centralna Srbija	55063	50915	114,0	111,6	39687	36883
AP Vojvodina	54637	51835	117,0	115,4	39293	37389
Grad Beograd	69401	68016	116,6	114,7	49987	49198
Grad Novi Sad	64842	61838	117,6	112,5	46643	44687
Grad Niš	47469	37269	116,1	108,4	34201	27121
Grad Kragujevac	49703	42132	113,5	107,5	35833	30418

Republika Srbija Novembar 2010. god.	Prosečna zarada bez poreza i doprinosa		
	Ukupno	C Srbija	Vojvodina
Ukupno	39580	39687	39293
Privreda	37020	36883	37389
Poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda	34757	33117	35916
Ribarstvo	39364	28953	40097
Vađenje ruda i kamena	49599	46543	68657
Prerađivačka industrija	34857	33322	38372
Proizvodnja električne energije, gasa i vode	48843	49330	46675
Građevinarstvo	34776	34596	35405
Trgovina na veliko i malo, opravka	29136	30409	25110
Hoteli i restorani	20478	20815	19264
Saobraćaj, skladištenje i veze	42082	43938	35616
Finansijsko posredovanje	99865	101393	95794
Poslovi sa nekretninama i iznajmljivanje	41191	42759	36550
Državna uprava i socijalno osiguranje	46683	46461	47408
Obrazovanje	37006	37822	35070
Zdravstveni i socijalni rad	46859	46573	47654
Komunalne, društvene i lične usluge	36392	35879	37870

**Period
decembar 2010 - decembar 2009.**

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u decembru 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u decembru 2009. godine, nominalno je veća za 7,5%, a realno je manja za 2,6%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u decembru 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u decembru 2009. godine, nominalno je veća za 7,6%, a realno je manja za 2,5%.

	Realni indeksi zarada bez poreza i doprinosa	XII 2010 XI 2010	XII 2010 XII 2009	I- XII 2010 I- XII 2009
		Republika Srbija	ukupno	114,9
	privreda	112,8	110,0	110,6
Centralna Srbija	ukupno	114,2	107,8	107,8
	privreda	111,9	110,4	110,7
Vojvodina	ukupno	117,0	107,1	107,0
	privreda	115,4	109,0	110,1

POTROŠAČKA KORPA SKUPLJA ZA 32,49% – Nova potrošačka korpa punija za 26 artikla

Izrada nove potrošačke korpe usklađena je sa metodologijom EU, tako da su prosečna i minimalna korpa uvećane za 26, odnosno 24 nova prehrambena artikla. U sastav nove prosečne korpe ušli su razne vrste hleba, burek, pecivo, zamrznuto testo, kukuruzno brašno, spanać, paradajz, pečurke, pomorandže, suve šljive, svinjska rebra i vrat, šunkarica, presovana šunka, morska riba, margarin, kajmak, pavlaka, sterilisano mleko, čokolada za jelo i kuvanje, majonez, koncentrovana supa, čaj i sokovi. U decembru je zvanična prosečna potrošačka korpa u Srbiji iznosila 39.779 dinara, a prema novom obračunu, ona bi koštala 52.701 dinar, što je skuplje za 32,49 odsto.

Zbog većeg broja artikala koje sadrži, minimalna potrošačka korpa skuplja je za 9,4 odsto. U njen sastav ušle su razne vrste hleba, kukuruzno brašno, spanać, zelena salata, paradajz, konzervisani krastavac, pomorandže, suve šljive, svinjska rebra, slanina, čajna kobasica, viršle, jetrena pašeta, morska riba, svinjska mast, kajmak, pavlaka, mlečna čokolada, bombone, kečap, eurokrem i sokovi. Novina je i to da će se potrošačka korpa ubuduće umesto za četvoročlanu, računati za tročlanu porodicu, budući da jedna prosečna porodica u Srbiji ima 3,1 člana. Nova metodologija realnija i upoređivija, a ovi indikatori važni su za vođenje ekonomske i socijalne politike, ali i za proizvodna preduzeća i trgovine kako bi mogli da utvrde tržišne potencijale.

**Period januar/decembar 2010
– januar/decembar 2010.**

Prosečna zarada u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar - decembar 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu isplaćenu u periodu januar - decembar 2009. godine, nominalno je veća za 7,5%, a realno je veća za 0,6%.

Prosečna zarada bez poreza i doprinosa u Republici Srbiji, isplaćena u periodu januar – decembar 2010. godine, u odnosu na prosečnu zaradu bez poreza i doprinosa isplaćenu u periodu januar – decembar 2009. godine, nominalno je veća za 7,6%, a realno je veća za 0,7%.

КРИВИЧНА ДЕЛА ПРОТИВ ПРАВА ПО ОСНОВУ РАДА

ПИТАЊЕ: Која кривична дела спадају у кривична дела против права по основу рада?

ОДГОВОР: О кривичним делима против права по основу рада Кривични законик („Службени гласник РС“, бр. 85/05, 72/09 и 111/09) говори у Глави шеснаестој. Законик познаје следећа кривична дела против права по основу рада:

1. повреда права по основу рада и права из социјалног осигурања (члан 163: „Ко се свесно не придржава закона или других прописа, колективних уговора и других општих аката о правима по основу рада и о посебној заштити на раду оmlадине, жена и инвалида или о правима из социјалног осигурања и тиме другом ускрати или ограничи право које му припада, казниће се новчаном казном или затвором до две године.“);
2. повреда права при запошљавању и за време незапослености (члан 164:
 - (1) Ко свесним кршењем прописа или на други противправни начин ускрати или ограничи право грађана на слободно запошљавање на територији Србије под једнаким условима, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
 - (2) Казном из става 1. овог члана казниће се и ко се свесно не придржава закона или других прописа или општих аката о правима грађана за време незапослености и тиме незапосленом лицу ускрати или ограничи право које му припада.“)
3. повреда права на управљање (члан 165:
 - (1) Ко силом, претњом, свесним кршењем прописа или на други противправан начин спречи или омета одлучивање органа управљања или члана органа управљања да учествује у раду и одлучивању у том органу, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.
 - (2) Ако је дело из става 1. овог члана учинило службено или одговорно лице које злоупотребом положаја или овлашћења, казниће се новчаном казном или затвором до две године.“);
4. повреда права на штрајк (члан 166:
 - (1) Ко силом, претњом или на други противправан начин спречи или омета запослене да, у складу са законом, организују штрајк, учествују у њему или на други начин остварују право на штрајк, казниће се новчаном казном или затвором до две године.
 - (2) Казном из става 1. овог члана казниће се послодавац или одговорно лице које отпусти једног или више запослених са посла због њиховог учешћа у штрајку који је организован у складу са законом или према њима примени друге мере којима се повређују њихова права из рада.“);
5. злоупотреба права на штрајк (члан 167: „Ко организује или води штрајк супротно закону или другим прописима и тиме доведе у опасност живот или здравље људи или имовину већег обима или ако су услед тога наступиле друге тешке последице, уколико тиме нису остварена обележја неког другог кривичног дела, казниће се затвором до три године.“);
6. злоупотреба права из социјалног осигурања (члан 168: „Ко симулирањем или проузроковањем болести или неспособности за рад или на други противправан начин постигне да му се призна неко право из социјалног осигурања које му по закону или другим прописима или општим актима не припада, казниће се новчаном казном или затвором до једне године.“);
7. непредузимање мера заштите на раду (члан 169:
 - (1) Лице одговорно за предузимање мера заштите на раду које се свесно не придржава закона или других прописа или општих аката о мерама заштите на раду услед чега може наступити опасност за живот или здравље запослених, казниће се затвором до три године.
 - (2) Ако изрекне условну осуду, суд може одредити обавезу учиниоцу да у одређеном року поступи по прописима о мерама заштите на раду.“)

ПИТАЊЕ: Које мере предузима Министарство просвете у случају штрајка у основној школи који је организован без обезбеђеног минимума процеса рада?

ОДГОВОР: Обавезу обезбеђења минимума процеса рада у установама за образовање и васпитање (у даљем тексту: установе) утврђују како Закон о штрајку („Службени лист СРЈ, број 29/96 и „Службени гласник РС“, број 101/05-др. закон) тако и закони у области образовања и васпитања.

У случају да установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе не поступи по налогу органа надлежног за надзор у вези с обезбеђивањем минимума процеса рада (или у вези с неким другим незаконитим поступањем приликом организовања и вођења штрајка), односно када орган управљања не обавља послове из своје надлежности, према члану 35. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“, број 72/09), Министарство просвете предузима једну од следећих привремених мера:

1. разрешава орган управљања и именује привремени орган управљања;
2. разрешава директора и поставља вршиоца дужности директора;
3. разрешава орган управљања и директора и именује привременог органа управљања и поставља вршиоца дужности директора.

Привремени орган управљања из става 2. наведеног члана има најмање пет чланова и обавља послове из надлежности органа управљања.

Ако вршилац дужности директора установе и привремени орган управљања не отклоне утврђене неправилности, Министарство просвете забрањује рад установе (члан 35. став 7).

Ако у вези са сличним неправилностима по налогу просветног инспектора не поступи установа чији је оснивач друго правно лице или физичко лице, односно када орган управљања не обавља послове из своје надлежности, а оснивач не предузме мере у складу са законом ни после прописаног рока за отклањање неправилности, Министарство ће такође забранити рад установе.

ПИТАЊЕ: Да ли постоји горња старосна граница за закључивање уговора о раду, односно за заснивање радног односа?

ОДГОВОР: Члан 24. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009) говори о доњој граници за заснивање радног односа („*Радни однос може да се заснује са лицем које има најмање 15 година животоа и испуњава друге услове за рад на одређеним условима, утврђене законом, односно правилником о организацији и систематизацији послова.*“)

Закон о раду не прописује ограничења по питању горње старосне границе за закључивање уговора о раду, између послодавца и незапосленог лица, чак и кад је то лице корисник старосне или породичне пензије.

Према томе, послодавац може да закључи уговор о раду, односно да заснује радни однос са корисником старосне или породичне пензије. У том случају, дужан је да плаћа све обавезе из његове зараде (доприноси за обавезно социјално осигурање и порез).

Напомињемо, међутим, да, зависно од области рада, односно делатности, посебним законом може да се ограничи старосна граница код појединих категорија запослених (нпр. у области високог образовања).

ПИТАЊЕ: Да ли школски одбор коме је истекао мандат може изабрати директора школе?

ОДГОВОР: Одредбом члана 54 став 2. Закона о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 72/09) прописано је да чланове органа управљања установе именује и разрешава скупштина јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 55. и 56. истог закона прописано је, између осталог, да мандат органа управљања траје четири године, односно да министар именује привременог органа управљања установе ако их не именује јединица локалне самоуправе до истека мандата претходно именованим члановима органа управљања. Одредбом члана 57. став 1. тачка б) истог закона прописано је да орган управљања установе расписује конкурс и бира директора. У конкретном случају, ако јединица локалне самоуправе није именовала нови, нити је министар именовала привременог органа управљања, орган управљања коме је истекао мандат може да спроведе поступак избора директора, односно обавља послове из своје надлежности у складу са чланом 57. Закона. У том периоду донете одлуке јесу легитимне, чиме се обезбеђује континуитет у раду органа управљања у случају када јединица локалне самоуправе благовремене не именује управни одбор. (*Мишљење Министарства просвете, бр. 119-1-90/2010/07 ог 26.2.2010*)

MINISTAR PLAGIRAO DOKTORAT?

Nemački ministar odbrane Karl Teodor Cu Gutenberg je izložen sve većem pritisku zbog optužbi da je plagirao delove svog doktorata. Zamenik šefa kluba poslanika Socijaldemokratske partije Gernot Erler je, kako prenosi „Dojce vele“, izjavio da se Cu Gutenberg suočava sa „opasnim gubitkom autoriteta“. „Ako se te optužbe potvrde, njegovi dani na poziciji ministra su odbrani“, rekao je Erler. U međuvremenu se govori da je Cu Gutenberg navodno plagirao više stranica svog doktorata nego što se to do sada pretpostavljalo. Grupa istraživača plagijata navodi da su prepisani delovi, koji nisu označeni navodnicima, pronađeni na 25 stranica njegove disertacije.

Nemački ministar odbrane Karl Teodor cu Gutenberg negirao je novinske izveštaje da je prepisao velike delove svog doktorskog rada za koji je 2006.

godine na Univerzitetu u bavarском gradu Bajroitu dobio najviše ocene. Nemački dnevnik „Zidojče cajtung“ je u svom izdanju od 16. februara pisao da Gutenbergov doktorski rad sadrži delove koji su isti sa formulacijama nekih drugih autora, pri čemu se izvori ne navode. Gutenberg je odbacio optužbe kao „apsurdne“ i izrazio zadovoljstvo time što će ponovo proveriti svoj rad, koji sadrži 1.200 strana, kako bi video da li ima propusta ili grešaka. „Optužbe jednostavno nisu tačne. Disertacija je u potpunosti moj rad“, istakao je Gutenberg. On je od 2002. godine poslanik u konzervativnom bloku kancelarke Angele Merkel i smatran je mogućim budućim kandidatom za kancelara.

DEVET MINUTA DNEVNO ZA ŽALOPJKE

Zaposleni u Velikoj Britaniji se u proseku devet minuta u toku radnog dana žale, pokazalo je straživanje oksfordskih naučnika. Najčešće se žale na zdravstvene tegobe – njih 42%, na šefove njih 30%, na bračnog partnera 15%. Na ponašanje svoje dece žali se 8% ispitanika, a na trenutnu novčanu situaciju prigovore ima samo pet odsto ispitanika. Istraživanje je trajalo trinaest meseci, a obuhvatilo je 4500 ispitanika, preneo je BBC.

KRATKE PAUZE DOBRODOŠLE NA POSLU

Redovne kratke pauze mogu pomoći u smanjenju velikog rizika za zdravlje koji je posledica dugog sedenja. Novo istraživanje ukazuje da će češće kratke pauze koje uključuju ustajanje od stola sačuvati liniju i zdravlje srca, pri čemu su korisne i pauze koje traju minut i uključuju tek ustajanje, malo kretanja po prostoriji i penjanje po nekoliko stepenica. Istraživanje koje je objavljeno u novom broju žurnala „Evropsko srce“ (The European Heart) dodatno potvrđuje da je sedenje izrazito štetno za zdravlje, jer zaposleni koji dugo sede imaju širi obim struka i niži nivo dobrog HDL holesterola. Vođa istraživanja dr Ženevijeve Heali sa Univerziteta Kvinslend u Australiji kaže da je istraživanje pokazalo da čak i male promene mogu pomoći u smanjenju zdravstvenih rizika, kao i da redovne pauze mogu biti vrlo lako uvrštene u poslovni raspored bez uticaja na produktivnost. U skladu s tim, stručnjaci predlažu aktivnosti među kojima su pijeње dve čaše vode odmah po dolasku na posao što će uticati da osoba odšeta do toaleta, ustajanje tokom telefoniranja, održavanje sastanaka stojeći za pultom, korišćenje stepenica umesto lifta, stavljanje korpe za smeće na mesto do kojeg se mora prošetati.

NAGRADU POKLONILA STUDENTIMA

Profesorica Prirodno-matematičkog fakulteta dr Svetlana Lukić Petrović, dobitnica Oktobarske nagrade za 2010. godinu, novac od nagrade poklonila je Fondu za stipendiranje darovitih studenata Novosadskog univerziteta. Profesorica Lukić Petrović kaže da je to bio logičan korak jer je poklonila novac onima uz pomoć kojih je priznanje i dobila. Svetlana Lukić Petrović od kada je diplomirala radi na Prirodno-matematičkom fakultetu. Počela je dvogodišnjim volontiranjem, a ljubav prema naučnom radu odvela ju je preko mesta asistenta do skoro desetogodišnjeg rukovođenja Savetom univerziteta. Sve vreme aktivna je u nastavi i ponosna je, kaže, što su je za visoku nagradu predložile kolege.

ŠKOLARAC NAJMLAĐI BRITANSKI POLITIČAR

Osamnaestogodišnji učenik Tom Bletso položio je 15. februara zakletvu za odbornika gradske skupštine Sent Ajvsa, na istoku Engleske, i time postao najmlađi političar u istoriji Velike Britanije, piše britanska štampa. Tokom svečanosti, mladom političaru, koji je na prošlonedeljnim izborima pobedio kao nezavisni kandidat, savetovano je da ubuduće strogo pazi kako koristi sajtove za društveno umrežavanje. „Sigurno znaju da puno koristim Tviter i Fejsbuk“ prokomentarisao je Bletso, koji tek što je napunio 18 godina kada se kandidovao na lokalnim izborima. Ovaj tinejđer, koji još uvek pohađa školu, kaže da želi da učini nešto pozitivno za svoj grad, a ambicija mu je da postane glumac ili poslanik. U vreme kada se zemlja još oporavlja od skandala izazvanih rasipništvom poslanika, Bletso kaže da nema nameru da ojadi gradsku kasu. „Na sastanke ću ići peške. Živim svega pet minuta od zgrade skupštine“, kazao je Bletso.

LEPOTA I PAMET IDU ZAJEDNO

Američki i britanski naučnici zajedno su uspeli da sruše ustaljenu predrasudu o lepim ljudima kao manje inteligentnim. Po njihovom istraživanju lepi ljudi imaju koeficijent inteligencije za 14 poena viši u odnosu na ostale ljude. Ovo istraživanje bazira se na Nacionalnoj studiji razvoja dece kojom je bilo obuhvaćeno 17.419 osoba rođenih u istoj nedelji 1958. godine u Britaniji, a njihov razvoj je praćen od rođenja do odraslog doba. Tokom čitavog razvoja ispitanici su radili brojne testove, a istovremeno je praćen kako njihov intelektualni napredak tako i njihov fizički izgled. Ono što su naučnici takođe izveli kao zaključak iz ove studije je da su lepi ljudi za svoje partnere često birali upravo inteligentnije individue. „Fizička privlačnost je u velikoj meri pozitivno povezana s inteligencijom. Ni jedno ni drugo nemaju veze sa socijalnim statusom, težinom i visinom kao ni zdravljem“, kazao je jedan od istraživača s Ekonomskog fakulteta u Londonu, te objasnio da je veza između privlačnosti i inteligencije jača kod muškaraca nego kod žena.

ZABRANA FEREDŽA U ŠKOLAMA U ALBANIJI

Novi zakon o obrazovanju u kome će biti zabranjeno, kako je najavljeno, nošenje feredža u državnim školama izazvao je oštra reagovanja nevladinih organizacija koje se bore za verske slobode. Albansko udruženje imama traži da se u novi zakon ne unosi ta zabrana pošto je, kako se ističe, „feredža centralno pitanje verskog identiteta“. „Feredža je za nas više od simbola. To je verska obaveza a ne pitanje izbora“, kaže Justinijan Topuli iz udruženja imama, prenosni portal „Balkan insajnt“. Novi zakon ne sme da ugrozi izražavanje verskih osećanja na javnim mestima, ističe on. U Ministarstvu za obrazovanje Albanije ne prihvataju ove kritike i kažu da će u državnim školama biti zabranjeno nošenje prekrivača preko glave. Albanska islamska zajednica, takođe, ne podržava ovu novinu u predlogu zakona. Nekoliko udruženja građana koja se bore za ljudska prava najavila su da će podneti amandmane parlamentu pre usvajanja novog zakona. Posle pada komunističkog režima 1992. godine, koji je progno-nio vernike, te zabrane su ukinute. Kao i u većini socijalističkih zemalja i u Albaniji je religija sada ponovo „u modi“, što potvrđuje polemika oko novog zakona. Prema okvirnim podacima od 3,2 miliona stanovnika dve trećine su muslimani.